

Kansallispuisto kunnan matkailukohteena: paikkakunnan avainhenkilöiden näkemys kolmen eri kansallispuiston merkityksestä lähialueelle

Leena Petäjistö ja Ashley Selby

Metlan työraportteja / Working Papers of the Finnish Forest Research Institute -sarjassa julkaistaan tutkimusten ennakkotuloksia ja ennakkotulosten luonteisia selvityksiä. Sarjassa voidaan julkaista myös esitelmiä ja kokouskoosteita yms.

Sarjassa ei käytetä tieteellistä tarkastusmenettelyä. Kirjoitukset luokitellaan Metlan julkaisuominnassa samaan ryhmään monisteiden kanssa.

Sarjan julkaisut ovat saatavissa pdf-muodossa sarjan Internet-sivuilta.

<http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/>
ISSN 1795-150X

Toimitus

PL 18
01301 Vantaa
puh. 010 2111
faksi 010 211 2101
sähköposti julkaisutoimitus@metla.fi

Julkaisija

Metsäntutkimuslaitos
PL 18
01301 Vantaa
puh. 010 2111
faksi 010 211 2101
sähköposti info@metla.fi
<http://www.metla.fi/>

Tekijät Petäjistö, Leena & Selby, Ashley			
Nimeke Kansallispuisto kunnan matkailukohteena: paikkakunnan avainhenkilöiden näkemys kolmen eri kansallispuiston merkityksestä lähialueelle			
Vuosi 2009	Sivumäärä 46	ISBN 978-951-40-2145-9 (PDF)	ISSN 1795-150X
Yksikkö / Tutkimusohjelma / Hankkeet Vantaan toimintayksikkö / Metsien monimuotoisuuden turvaamisen keinot ja yhteiskunnalliset vaikutukset / 3420			
Hyväksynyt Riitta Hänninen, TUK-ohjelman johtaja, 19.1.2009			
Tiivistelmä <p>Raportissa tarkastellaan kolmen Etelä-Suomessa sijaitsevan kansallispuiston sijainti- ja lähikuntien päättäjien ja viranomaisten – ”avainhenkilöiden” – näkemyksiä kansallispuiston merkityksestä alueen elinkeinoelämään. Sähköisenä kirjekselyynä tehdyssä tutkimuksessa selvitettiin myös kansallispuistomatkailua edistävien toimenpiteiden priorisointia kansallispuistojen lähi- ja sijaintikunnissa. Tutkimuksen kansallispuistot olivat Linnansaaren, Seitsemisen ja Repoveden kansallispuistot. Kansallispuistot poikkeavat toisistaan sekä perustamisajankohdan että ympäröivien kuntien toimialarakenteiden suhteen.</p> <p>Kuntien ”avainhenkilöt” suhtautuvat kansallispuistoihin myönteisesti, mutta arvioivat kansallispuistomatkailun työllistävät vaikutukset ja muut matkailun tuottamat taloudelliset hyödyt suhteellisen vähäisiksi. Taloudelliset hyödyt eivät olleet yhdenkään kansallispuiston kohdalla kovinkaan merkittäviä. Toisaalta kansallispuistoilla uskotaan olevan suuri merkitys kunnan tunnettuuden ja imagon kannalta kuten myös luonnon monimuotoisuuden kannalta. Avainhenkilöiden mielestä kunnan tulisi erilaisin toimenpitein edistää ja kehittää kansallispuistomatkailua.</p> <p>Yleisestä myönteisestä suhtautumisesta huolimatta avainhenkilöiden näkemykset kehittämistarpeista ja -keinoista poikkesivat toisistaan eri alueilla. Tutkimuksen tulokset osoittivat, että kansallispuiston merkitys matkailulle ja yrittäjyydelle nähdään erityisen tärkeänä siellä, missä matkailulla on muutoinkin suuri merkitys. Tulosten perusteella on myös nähtävissä, että matkailun kehittyminen jollakin alueella ei tapahdu kovin nopeasti. Uusien mahdollisuuksien havaitseminen vie oman aikansa. Se vaatii päätöksentekijöiden, asukkaiden ja yrittäjien asenteiden muutosta. Linnansaaren kansallispuiston alueella, jossa matkailulla on muutoinkin tärkeä merkitys, avainhenkilöt pitivät kansallispuistomatkailun kehittämistä erilaisin toimenpitein muita alueita useammin tärkeänä. Tämä osoittaa, että Linnansaaren alueella on konkreettisesti havaittu matkailun ja myös kansallispuiston hyödyt. Linnansaaren kansallispuisto oli tutkimuksen kansallispuistoista vanhin. Tämä näkyy selkeästi tutkimuksen tuloksista.</p>			
Asiasanat kansallispuisto, matkailu, taloudellinen hyöty, kunnan päätöksentekijät			
Julkaisun verkko-osoite http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2009/mwp106.htm			
Tämä julkaisu korvaa julkaisun			
Tämä julkaisu on korvattu julkaisulla			
Yhteydenotot Leena Petäjistö, Metsäntutkimuslaitos, PL 18, 01301 Vantaa. Sähköposti leena.petajisto@metla.fi			
Bibliografiset tiedot			
Muita tietoja			

Sisällys

1 Johdanto.....	5
1.1 Tausta ja tutkimuksen tarkoitus	5
1.2 Luonnonsuojelu ja maaseudun elinkeinojen kehittäminen.....	6
2 Kansallispuistot ja niitä ympäröivä maaseutu	8
2.1 Kansallispuistot	8
2.2 Linnansaaren kansallispuisto.....	8
2.3 Seitsemisen kansallispuisto	10
2.4 Repoveden kansallispuisto	11
3 Aineisto ja menetelmät.....	12
3.1 Aineiston hankinta.....	12
3.2 Vastaajat	13
4 Tulokset	14
4.1 Tärkeimmät toimialat ja niiden kehittäminen kansallispuistojen lähialueilla	14
4.1.1 Tärkeimmät toimialat	14
4.1.2 Elinkeinorakenteen vahvuudet ja heikkoudet.....	14
4.1.3 Tulevaisuudessa kehitettävät toimialat	15
4.2 Matkailun merkitys kansallispuiston lähialueella	16
4.3 Kansallispuiston merkitys alueella	18
4.3.1 Linnansaaren alue.....	18
4.3.2 Seitsemisen lähialue	19
4.3.4 Repoveden alue.....	20
4.4 Kansallispuiston vaikutukset eri toimialoilla nyt ja tulevaisuudessa.....	20
4.4.1 Kansallispuiston vaikutukset eri toimialoilla	20
4.4.2 Kansallispuiston vaikutukset tulevaisuudessa	24
4.5 Kansallispuisto ja kunta	26
4.5.1 Kunnan toimialojen kehittäminen	26
4.5.2 Kehittämistoimenpiteiden priorisointi avainhenkilöiden näkökulmasta	28
5 Tulosten tarkastelu, yhteenveto ja johtopäätökset.....	33
Kirjallisuus	36
Liitteet.....	38

1 Johdanto

1.1 Tausta ja tutkimuksen tarkoitus

Luonnonsuojelualueet ja erityisesti kansallispuistot toimivat tärkeinä virkistyslähteinä paikalliselle väestölle, mutta myös tärkeinä matkailukohteina muualta tuleville vierailijoille. Noin joka viidennen työikäisen suomalaisen arvioidaan käyttävän kansallispuistoja tai valtion erämaita virkistäytymiseen (esim. Pouta ja Sievänen 2001). Kansallispuistoihin tehtiin vuonna 2005 yhteensä 1,5 miljoonaa ja vuonna 2007 yhteensä yli 1,7 miljoonaa päiväkäyntiä tai luontomatkaa (Metsähallitus 2008). Maaseudulla sijaitsevien suojelualueiden on voitu todeta parantavan paikallista taloutta (Berghäll 2005, Huhtala 2006).

Kansallispuiston kävijöillä, matkailulla ja myös kansallispuistolla itsellään, voi olla sekä positiivisia että negatiivisia vaikutuksia, jotka muovaavat lähialueiden asukkaiden asenteita. Paikallisen väestön asenteita on tutkittu kansainvälisesti jo kauan. Suomessakin on tehty joitakin paikallisväestön asenteita käsitteviä tutkimuksia (esimerkiksi Järviluoma 1993, 1997, Rämetyt ym. 2003, Hynönen ja Kuttilainen 2003). Metsäntutkimuslaitoksessa on tutkittu Linnansaaren ja Seitsemisen kansallispuistojen lähialueiden asukkaiden kansallispuistosta kokemia hyötyjä ja haittoja sekä asenteita kansallispuistoa kohtaan (Petäjästä ja Selby 2008, Suomi ym. 2008).

Asukkaat suhtautuivat tutkimusten perusteella hyvin myönteisesti kansallispuistoon sekä Linnansaaren että Seitsemisen lähialueella, vaikka asukkaiden kansallispuistosta kokemat omat taloudelliset hyödyt jäivät useimmiten varsin vaatimattomiksi. Paikallisväestön osallistaminen ja kansallispuistojen tiivis yhteistyö paikallisväestön kanssa nähtiin tutkimuksissa tärkeäksi. Kansallispuistojen sijaintikuntia kritisoitiin niiden passiivisuudesta hyödyntää kansallispuistoa ja kuntien johtoa perättiin olemaan aktiivisesti mukana yhteistoiminnassa puiston kanssa (Petäjästä ja Selby 2008, Suomi ym. 2008).

Alueen päättäjät ja virkamiehet ovat osa paikallisväestöä. Kuitenkin virkamiesten ja päättäjien mielipiteitä voidaan tarkastella myös toimijan näkökulmasta, sillä heillä on keskeinen asema alueen kehityksen ohjaamisessa. He voivat osallistua alueellaan strategioiden luomiseen, tukea erilaisia toimenpiteitä, edesauttaa kehittämishankkeiden toteuttamista tai esimerkiksi myötävaikuttaa yksittäisten yritysten toiminnan kehittymiseen. Kehittämishankkeiden kautta voidaan lisätä matkailupalveluja kunnassa ja myös sitä kautta kasvattaa kävijävirtoja kansallispuistoissa. Kuntien päättäjät voivat myös olla yhteistyössä esimerkiksi kansallispuistoja hoitavan Metsähallituksen kanssa ja vaikuttaa siten kansallispuistojen hoidon tasoon. Suomessa kunnan ”avainhenkilöiden” tutkiminen on tähän mennessä ollut suhteellisen vähäistä.

Rämetyt ym. (2003) ovat tutkineet Koillis-Suomessa kaupungin- ja kunnanvaltuutettujen asennoitumista matkailua kohtaan. Tutkimuksen mukaan lähes kaikki kunnan avainhenkilöt pitivät matkailun tuottamia positiivisia vaikutuksia negatiivisia suurempina. Merkittävimminä matkailun hyötyvaikutuksina tutkimuksessa pidettiin tulojen ja työllisyyden lisääntymistä. Tutkimustulosten myös kansainvälisten tutkimusten mukaan alueen päättäjät ja virkamiehet tukevat matkailuelinkeinon kehittämistä, koska sen avulla voidaan lisätä alueen elinvoimaisuutta ja työpaikkoja (esim. Krippendorf 1987, Rämetyt ym. 2003). Suomessa ei kuitenkaan ole aiemmin tutkittu päättäjien ja virkamiesten käsityksiä Etelä-Suomen kansallispuistoista ja niiden merkityksestä matkailulle.

Tässä raportissa tarkastellaan kunnan päättäjien ja virkamiesten, eli ”avainhenkilöiden” näkemyksiä kansallispuiston merkityksestä matkailuun ja heidän näkemyksiään yrittäjyyden kehittämistoimenpiteistä kunnassa. Lisäksi siinä tarkastellaan kunnan mahdollisuuksia vaikuttaa yritystoiminnan tukemiseen alueella. Tutkimuksessa ovat mukana Linnansaaren, Seitsemisen ja Repoveden kansallispuistojen sijainti- tai lähikunnat.

Linnansaaren kansallispuiston sijaintikuntia ovat Rantasalmi, Savonlinna ja nykyisin myös Varkaus, sillä aikaisempi Kangaslammin kunta, jossa kansallispuisto sijaitsee, on vuodesta 2005 lähtien yhdistetty kuntaliitoksella Varkauden kaupunkiin.

Seitsemisen kansallispuiston sijaintikuntia ovat Kuru ja Ikaalinen. Myös Parkano otettiin mukaan tutkimukseen, sillä vaikka Parkano ei varsinaisesti olekaan Seitsemisen kansallispuiston sijaintikunta, on se lähikunta, jonka kautta matkailijat joutuvat monesti kulkemaan päästäkseen kansallispuistoon ja jossa lähimmät palvelut sijaitsevat. Repoveden kansallispuisto sijaitsee Valkealassa ja Mäntyharjulla.

Tutkimus on osa ”Suojelualueet ja maaseudun elinvoimaisuus” -tutkimushanketta, jossa selvitetään suojelualueiden merkitystä maaseudun elinvoimaisuuden kannalta. Tutkimushankkeessa arvioidaan kolmen erilaisen kansallispuiston ja niihin suuntautuvan matkailun merkitystä ja vaikutusta niiden sijainti- ja lähikuntien elinkeinoelämään. Tutkimushanke koostuu erillisistä osatutkimuksista. Ensimmäisessä osatutkimuksessa luokiteltiin kaikki Suomen kansallispuistot niiden vetovoimatekijöiden, virkistyspalveluiden sekä niitä ympäröivien kuntien matkailupalveluiden, matkailullisten vetovoimatekijöiden ja sosio-ekonomisen kehityksen perusteella (Puustinen ym. 2006, Selby ym. 2007). Linnansaaren, Seitsemisen ja Repoveden kansallispuistot valittiin ensimmäisen osatutkimuksen perusteella jatkotutkimuksiin. Linnansaaren ja Seitsemisen kansallispuistojen osalta on tutkimushankkeessa tehty myös tutkimukset, joissa selvitettiin kansallispuistojen merkitystä alueen asukkaiden näkökulmasta (Petäjistö ja Selby 2008, Suomi ym. 2008).

1.2 Luonnonsuojelu ja maaseudun elinkeinojen kehittäminen

Maaseutu on viime vuosikymmeninä kokenut voimakkaan rakennemuutoksen (esim. Nivalainen ja Haapanen 2002). Maaseudun ongelmat liittyvät pitkälti maatalouden rationalisointiin, jolloin maatalous työllistää yhä vähemmän maaseudun väestöä. Koneellistamisen seurauksena on myös metsätalouden merkitys työllistäjänä pienentynyt merkittävästi. Alkutuotannon heikkeneminen edellyttää maaseudun asukkailta ja päättäjiltä uusien elinkeinojen löytämistä ja kehittämistä.

Maaseutupoliittisen ohjelman (2007–2010) mukaan maaseudulla ei voida säilyttää elinvoimaisuutta monipuolistamatta sen elinkeinorakennetta (Maaseutupoliittikan yhteistyöryhmä 2007). Esimerkiksi matkailu on nähty usein syrjäisillä alueilla tärkeänä aluekehityksen keinona sen taloudellisten vaikutusten vuoksi. Matkailun on toivottu tuovan syrjäseuduille uusia palveluelinkeinoja korvaaviksi elinkeinolähteiksi. Maaseutumatkailun on nähty luovan uusia työpaikkoja, vähentävän poismuuttoa sekä helpottavan alueen oman palvelutason säilyttämistä (esim. Kompula 2001). Matkailua pidetään maailman nopeimmin kasvavana elinkeinona ja luontomatkailun on arvioitu olevan sen nopeimmin kasvava osa (Koivula ja Saastamoinen 2005). Matkailualan työpaikat ovat monipuolisia ja majoitus- ja ravitsemistoiminta tarjoaa monenlaisia työmahdollisuuksia. Edelleen naisten ja nuorten osuus matkailualan työvoimasta on myönteistä maaseudulle, maaseudun sukupuoli- ja ikärakenteen ollessa vinoutunut (Kauppila 2000).

Maaseutupolitiikan tavoitteena on taata elinvoimainen ja toimiva maaseutu. Tämä edellyttää asu-
misen, työn tekemisen ja yrittämisen edellytysten parantamista. Maaseutupoliittisen erityisohjel-
man (2007–2010) eräänä tavoitteena on myös virkistyskäytön ja luontoon perustuvan matkailun
kehittäminen (Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä 2007). Matkailua voi kehittää muun muassa
edistämällä teemamatkailua ja yritysten verkostoitumista.

Ohjelmakaudelle 2007–2013 Suomeen on laadittu yksi kansallinen maaseudun kehittämisstra-
tegia, jota toteuttavat Manner-Suomen ja Ahvenanmaan maaseudun kehittämisohjelmat. Maa-
ja metsätalousministeriö vastaa Suomen maaseudun kehittämisstrategian sekä Manner-Suomen
maaseudun kehittämisohjelmasta (Maa- ja metsätalousministeriö 2008).

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman keskeisenä tavoitteena on työtilaisuuksien ja
toimeentulomahdollisuuksien lisääminen. Maaseudun kehittäminen tapahtuu erilaisten kehittä-
mishankkeiden sekä yritystukien kautta. Ohjelmasta tuetaan sen tavoitteita toteuttavien, maaseu-
dun yritystoimintaa monipuolistavien yritysten perustamista, kehittämistä ja laajentamista. Avus-
tusta on mahdollista saada investointeihin, yritysten kehittämiseen ja ensimmäisten vieraiden
työntekijöiden palkkakustannuksiin. Maaseudun yritystoiminnan tukia voi hakea alueellisilta TE-
keskuksilta tai paikallisilta Leader-toimintaryhmiltä (Maaseutuvirasto 2008).

Maaseutuelinkeinojen kehittäminen on yksi TE-keskuksen perustehtävistä ja maaseudun elin-
voimaisuuden edellytyksistä. Maaseudun elinkeinoja kehitetään tukemalla maatilojen ja muiden
maaseutuyritysten investointeja ja kehittämistä.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma rahoittaa Leader-ryhmiä. Ohjelmakaudella 2007–
2013 Suomessa toimii 55 paikallista toimintaryhmää. Toimintaryhmät ovat rekisteröityjä maaseu-
dun kehittämisyhdistyksiä. Niiden hallitukset muodostetaan kolmikantaperiaatteella: edustettuna
ovat maaseudun asukkaat sekä kuntien, elinkeinoelämän ja järjestöjen edustajat. Ryhmät saavat
vuosittain käyttöönsä tietyn summan julkista rahaa, jolla ne rahoittavat valitsemansa hankkeet
omalla toiminta-alueellaan. Tavallisesti toimintaryhmät toimivat seutukunnan kokoisilla alueilla
(keskimäärin 40 000 asukasta). Alueiden kunnat sitoutuvat ryhmien toimintaan.

Kansallispuistoja hallinnoivan Metsähallituksen tavoitteena on edistää luonnonsuojelun ohella
myös maaseudun elinvoimaisuutta. Metsähallituksen luonnonsuojelun tulosalueen tavoitteena on
mahdollistaa matkailualan yrittäjien liiketoiminta (esim. Suomi ym. 2008, Metsähallitus 2002,
Tunturi 2008).

Matkailutoimialalla ja erityisesti kansallispuistomatkailun ollessa kyseessä yhteistyö julkisen ja
yksityisen sektorin kesken sekä myös yksityisen sektorin sisällä on välttämätöntä (esim. Komp-
pula 2001). Yhteistyö alan sisällä lisää alan näkyvyyttä ja tuo tehoa markkinointiin. Yritysten
yhteistyö esimerkiksi Metsähallituksen kanssa on kuitenkin ollut suhteellisen vähäistä (Tunturi
2008). Ryymin (2005) mukaan Suomessa on varsin kattava alueellisten matkailuorganisaatioiden
verkko, joka vastaa alueiden markkinoinnista. Aktiivinen yhteistyö on mahdollistanut myös ver-
kostoitumisen.

2 Kansallispuistot ja niitä ympäröivä maaseutu

2.1 Kansallispuistot

Kansallispuisto on valtion omistama alue, jonka käyttö on säädelty laissa. Laki Suomen ensimmäisistä kansallispuistoista vahvistettiin vuonna 1938. Laki uusista kansallispuistoista hyväksyttiin vuonna 1956. Tällöin perustettiin seitsemän uutta kansallispuistoa. Linnansaaren kansallispuisto oli näiden joukossa (Arajärvi 1999). Vuonna 1982 astui voimaan laki kymmenen uuden kansallispuiston perustamisesta (Perttula 2006). Seitsemisen kansallispuisto Pirkanmaalla oli yksi näistä. Nykyisin Suomessa on yhteensä 35 kansallispuistoa. Repoveden kansallispuisto on yksi uusimmista kansallispuistoista.

Kansallispuistot on tarkoitettu yleisiksi luonnontähtävyyksiksi ja liikkuminen niiden alueella on yleensä suhteellisen vapaata ja useissa puistoissa on retkeilijöitä varten polkuja, nuotiopaikkoja ja telttailualueita. Joissakin kansallispuistoissa on myös opastuskeskus. Kansallispuistot pyritään säilyttämään mahdollisuuksien mukaan luonnontilaisina. Joissakin puistoissa on kuitenkin myös perinnemaisemia, jotka vaativat hoitoa. Suojelu- ja virkistyskäytön lisäksi kansallispuistojen tehtävänä on myös edistää ympäristökasvatusta, opetusta ja tieteellistä tutkimusta. Niiden avulla pyritään edistämään kansalaisten luonnontuntemusta ja harrastusta (Arajärvi 1999).

Kansallispuistoja hallinnoi Metsähallitus. Kansallispuiston hoidon päämääränä on kansallispuistoille määriteltyjen tehtävien täyttäminen. Tämän vuoksi kansallispuistoja pyritään kehittämään toiminnallisiksi ja käyttömahdollisuuksiltaan monipuolisiksi. Suojelutehtävä ei kuitenkaan saa tässä yhteydessä vaarantua sen ollessa kansallispuiston ensisijainen tehtävä (Metsähallitus 2002).

2.2 Linnansaaren kansallispuisto

Linnansaaren kansallispuisto perustettiin 800 hehtaarin laajuksena vuonna 1956 valtion omistamalle maalle ja vedelle (Manninen 2008). Koska Haukiveden saaristo oli kansainvälisesti merkittävä järviluonnon kokonaisuus, kansallispuistokomitea ehdotti vuonna 1976 kansallispuiston laajentamista. Laajentamishdotus herätti tuolloin paikallisissa voimakasta vastustusta (Pollari 1998). Vuonna 1982 astui voimaan kansallispuiston laajennusta koskeva laki ja silloin Linnansaaren kansallispuisto laajeni 3800 hehtaarin laajuiseksi. Yli 90 prosenttia maakaupoista toteutettiin vapaaehtoisina maakauppoina tai -vaihtoina, mutta osa maista jouduttiin kuitenkin lunastamaan (Manninen 2008). Kansallispuisto laajeni uudelleen vuonna 2006. Mannisen (2008) mukaan lähes 80 prosenttia kansallispuiston maa-alasta on alun perin ollut yksityismaita. Pienimuotoiset maakaupat jatkuvat edelleen.

Linnansaaren kansallispuisto sijaitsee Etelä-Savon maakunnassa. Pääosin se sijaitsee Rantasalmen ja osaksi Savonlinnan ja Varkauden kuntien alueella keskellä Saimaaseen kuuluvaa Haukivettä. Kansallispuiston maapinta-ala on 38 km² ja vesipinta-ala 55 km² (Nurmi ja Laaksonen 2007). Kansallispuiston kävijämäärä on kasvanut tasaisesti 2000-luvun alussa; vuonna 2006 kävijämäärä oli jo 29 000 (Metsähallitus 2008).

Linnansaaren kansallispuistolle on asetettu Suur-Saimaan luonnontilaisen saaristolouonnon säilyttämisen lisäksi muitakin tavoitteita. Niitä ovat entisten saaristoasutuksen ja kaskitalouden luomien kulttuurimaisemien ja kasviyhdyksuntien suojelu ja ylläpito (Linnansaaren

kansallispuiston...1985). Linnansaaren kansallispuistossa elää lisäksi 60–70 yksilön erittäin uhanalainen saimaannorppakanta. Norppakantojen turvaamiseksi pesärantoja on rauhoitettu talvialkuiselta liikkumiselta ja verkkokalastus on kielletty 15.4–30.6. (Heinonen 2007). Metsästys on kansallispuiston alueella pääosin kielletty (Linnansaaren kansallispuiston... 1985). Linnansaaren kansallispuisto edustaa luontotekijöiden perusteella niin kutsuttua vesi-maisema-ryhmää ja sen virkistyspalvelujen taso on keskinkertainen (Selby ym. 2007).

Linnansaaren kansallispuiston sijaintikunnista Rantasalmi ja Savonlinna kuuluvat Etelä-Savon maakuntaan. Entisen Kangaslammen alue, joka on nykyisin osa Varkautta, kuuluu Pohjois-Savon maakuntaan.

Rantasalmen pinta-ala on yhteensä 924 km², ja vesialaa on noin 40 prosenttia. Asukkaita vuonna 2003 oli vajaat 4400. Työttömyysprosentti vuonna 2007 oli 11,6. Maa- ja metsätaloudesta sai toimeentulonsa noin neljännes ja teollisuudesta ja rakennustoiminnasta vajaa viidennes kuntalaisista (taulukko 1). Palveluelinkeinot ovat kasvava elinkeinohaara, josta yli puolet rantasalmelaisista saa toimeentulonsa. Kärkitoimialoja Rantasalmella ovat mekaaninen puunjalostus, matkailu, maidontuotanto, metsätalous, metalliteollisuus ja ympäristökasvatus (Rantasalmi Kuntainfo 2008).

Savonlinna on matkailukaupunki, jossa asuu noin 27 000 asukasta ja sen pinta-ala on 1 374 km². Savonlinnassa palvelujen osuus on yli 70, jalostuksen 22 ja maa- ja metsätalouden 4 prosenttia (Savonlinnan lomaseutu 2008).

Varkaus on teollisuuskaupunki, joka sijaitsee Pohjois-Savon maakunnan eteläosassa. Kaupungissa asuu noin 23 000 ihmistä, ja sen pinta-ala on 524,5 km², josta 138 km² on vesistöjä. Varkauteen liittyi vuoden 2005 alussa Kangaslammin kunta. Varkaudessa sijaitsevat Stora Enson (aiemmin A. Ahlström Osakeyhtiön) Varkauden tehtaat (Varkauden kaupunki 2008).

Taulukko 1. Eräitä taustatietoja Linnansaaren kansallispuiston sijaintikunnista.

Ominaisuus	Rantasalmi	Savonlinna	Varkaus
Ryhmittely matkailullisten voimavarojen mukaan	Maisema & loma-asutuksen kunta	Maisema & loma-asutuksen kunta	Ei matkailullista suuntautumista
Kuntatyyppi	Maaseutumainen	Kaupunkimainen	Kaupunkimainen
Väestömäärä 2003	4 400	27 500	22 700
Väestönmuutos 1990–2003, %	-15	-3,5	-7,5
Väestönmuutos 2000–2003, %	-1,8	-0,2	-0,8
Väestö, yli 65 v., %	24	19	18
Teollisuuden työpaikkojen osuus v. 2000, %	19	22	39
Palvelujen työpaikkojen osuus v. 2000, %	52	70	58
Alkutuotannon työpaikkojen osuus v. 2000, %	25	4	1
Maatilojen lukumäärän muutos 1990–2000, %	-37	-45	-46

Lähteet: Selby ym. 2007, Maatalouslaskenta 2000, Tilastokeskus 2008.

Varkaus ja Savonlinna kuuluvat luokituksestaan kaupunkimaisiin kuntiin. Rantasalmi on sitä vastoin maaseutumainen kunta. Matkailullisten voimavarojen perusteella Rantasalmi ja Savonlinna on luokiteltu niin kutsutuiksi ”Maisema- ja loma-asutuksen” kunniksi ja Varkaus ” Ei matkailullista suuntautumista” kunnaksi (Selby ym. 2007).

2.3 Seitsemisen kansallispuisto

Seitsemisen kansallispuisto perustettiin valtion maille vuonna 1982. Kansallispuistoa on laajennettu vuosina 1989 ja 2005 ja se on pinta-alaltaan 45,5 km² (Tunturi 2008). Seitsemisen maisemassa vaihtelevat suo- ja metsäalueet sekä harjut. Suojelun tavoitteena on säilyttää erityinen pienipiirteinen metsä- ja suokokonaisuus. Kansallispuiston sydän on jo vuonna 1910 suojeltu Multiharjun aarnimetsä, joka on yksi Etelä-Suomen vanhimmista metsäalueista. Seitsemisen kansallispuiston pinta-alasta yli puolet on suota. Soista valtaosa ojitettiin 1960- ja 1970-luvuilla, mutta niitä on ennallistettu jo vuodesta 1987 lähtien. Seitsemisen on ollut syrjäistä ja harvaanasuttua seutua, ja nähtävyyksinä siellä on esimerkiksi Koveron kruununmetsätorppa, joka esittelee viime vuosisadan alun elämää Seitsemisen seudulla (Metsähallitus 2007). Kävijöitä Seitsemisen kansallispuistossa on ollut vuosittain noin 40 000. Seitsemisen kansallispuisto edustaa luontotekijöiden perusteella nk. metsäisiä kansallispuistoja, ja sen virkistyspalvelujen taso on keskinkertainen (Selby ym. 2007).

Seitsemisen kansallispuisto soveltuu hyvin päiväretkeilyyn, sillä se sijaitsee Pohjois-Pirkanmaalla Kurun ja Ikaalisen kunnan alueilla suhteellisen lähellä Tamperetta ja myös pääkaupunkiseutua. Myös Parkano sijaitsee lähellä ja matkailijat kulkevat kansallispuistoon usein Parkanon kautta.

Kurun kunta on perustettu vuonna 1867. Kunta tunnetaan ennen kaikkea kiviteollisuuspaikkakuntana. Kunnan kokonaispinta-ala on noin 820 km², josta vesistöjen osuus on suhteellisen suuri, noin 12,5 prosenttia. Metsämaan osuus on 90 prosenttia (Kurun kunta 2007).

Kurun väestökehitys on noudattanut suomalaisen yhteiskunnan rakennemuutosta, ja yli viidesosa (22 %) väestöstä oli vuonna 2003 yli 65-vuotiaita (taulukko 2). Aukkaita kunnassa on vajaat 2 800 ja kesäasukkaita arvioidaan olevan noin 1 300. Työttömyysaste vuonna 2007 oli 9,8 prosenttia (Kurun kunta 2007). Kuru on pyrkinyt kehittämään palveluitaan, ja niiden osuus työpaikeista oli vuonna 2005 lähes 63 prosenttia. Väestön kokonaisuutos kunnassa vuonna 2007 oli -0,7 prosenttia (Tilastokeskus 2008). Yrityksiä Kurussa on noin 120 (Kurun kunta 2007).

Ikaalinen on matkailukaupunki, jossa asuu noin 7 500 ihmistä, ja sen pinta-ala on 843,7 km². Kärkiyrityksenä Ikaalisissa on Ikaalisten kylpylä (Pohjoismaiden suurin kylpylä), jonka ympärille on kehittynyt monia matkailupalveluita. Lisäksi Ikaalisissa on mm. Pohjoismaiden suurimpiin lukeutuva kivitaloelementtitehdas ja erikoislattiapinnoitteiden tuotantolaitos. Ikaalisten väestömuutos on ollut lievästi negatiivista ja sen ennustetaan jatkossakin olevan negatiivista (Ikaalisten kaupunki 2007).

Parkanon kaupunki on perustettu vuonna 1977 ja sen pinta-ala on 910 km² ja siellä asuu noin 7100 asukasta. Parkano on kärsinyt rakennemuutoksesta viime vuosikymmeninä ja kaupungissa ongelmia ovat olleet muuttotappio ja työttömyys. Työttömyys on kuitenkin ollut pääosin laskussa 2000-luvulla, laskien Pirkanmaan keskitasolle vuonna 2006. Vuonna 2007 Parkanon työttömyys laski reilusti Pirkanmaan ja valtakunnan keskiarvon alapuolelle. Viiden vuoden aikana työttömyysprosentti on lähes puolittunut, vuoden 2007 keskiarvon ollessa 7,6 prosenttia. Palvelun työ-

Taulukko 2. Eräitä taustatietoja Seitsemisen kansallispuiston sijainti- ja lähikunnista.

Ominaisuus	Ikaalinen	Kuru	Parkano
Ryhmittely matkailullisten voimavarojen mukaan	Maisema & loma-asutuksen kunta	Luontomatkailu-kunta	Maisema & loma-asutuksen kunta
Kuntatyyppi	Maaseutumainen	Maaseutumainen	Maaseutumainen
Väestömäärä 2003	7 600	2 800	7 500
Väestönmuutos 1990–2003, %	-7	-12	-11
Väestönmuutos 2000–2003, %	-0,1	0,0	-1,6
Väestö, yli 65 v., %	21	22	19
Teollisuuden työpaikkojen osuus v. 2000, %	29	29	37
Palvelujen työpaikkojen osuus v. 2000, %	59	54	53
Alkutuotannon työpaikkojen osuus v. 2000, %	11	14	8
Maatilojen lukumäärän muutos 1990–2000, %	-38	-47	-44

Lähteet: Selby ym. 2007, Maatalouslaskenta 2000, Tilastokeskus 2008.

paikkojen osuus Parkanossa oli vuonna 2005 noin 54 prosenttia, jalostuksen vajaat 35 ja alkutuotannon vajaat 10 prosenttia (Tilastokeskus 2008).

Parkanossa on vahva vientipainotteinen metalliteollisuuden keskittymä. Suurimpia metallialan yrityksiä ovat Hollming Works, Moventas, Kopar, Fenno Steel Oy sekä Coplean Oy. Muita suuria Parkanossa toimivia yrityksiä ovat muun muassa UPM-Kymmene (Parkanon kaupunki 2008).

2.4 Repoveden kansallispuisto

Repoveden kansallispuisto sijaitsee Kouvola-Mikkeli -tien länsipuolella. Helsingistä sinne on matkaa noin 175, Kouvolaasta noin 50 ja Mikkelistä noin 75 kilometriä. Repoveden kansallispuisto on nuorin ja pinta-alaltaan pienin tutkimuksen kansallispuistoista. Sen pinta-ala on 15 km². Kansallispuisto ja siihen liittyvä Aarnikotkan metsän luonnonsuojelualue (14 km²) on metsien ja kymmenien järvien muodostama karu, salomainen alue.

Repoveden alueet siirtyivät 1910-luvulla Kymi-yhtiön haltuun ja metsätalouskäyttöön. Vuonna 2001 UPM-Kymmene lahjoitti Suomen valtiolle kolmasosan tulevan kansallispuiston maista sekä esitti Aarnikotkan metsän luonnonsuojelualueen perustamista. Repoveden kansallispuisto perustettiin 1. tammikuuta 2003. Repoveden alue oli kuitenkin ollut retkeilijöiden suosiossa jo vuosikymmeniä ennen varsinaisen kansallispuiston perustamista. Aarnikotkan metsän luonnonsuojelualue on UPM-Kymmene Oyj:n omistama yksityinen suojelualue, jonka hoidosta vastaa kuitenkin Metsähallitus. Retkeilystä kolmannes keskittyy kansallispuistoalueelle ja Aarnikotkan luonnonsuojelualueelle (Valkealan kunta 2004). Repoveden maisemat muodostuvat laajoista asu-mattomista metsistä, jylhistä kalliojyrkänteistä ja kymmenistä kirkkaista järvistä ja lammista. Kymenlaakson korkeimmat kohdat sijoittuvat Repovedelle. Repovedellä on noin 60 järveä ja lampea (Valkealan kunta 2004). Suuri osa Repoveden alueesta on ollut metsätalouden käytössä. Osa luonnosta on kuitenkin säilynyt koskemattomana. Suojelun myötä osa talousmetsistä tullaan palauttamaan ennallistamalla luonnontilaisiksi. Kävijöitä kansallispuistossa oli vuonna 2007 noin

Taulukko 3. Eräitä taustatietoja Repoveden kansallispuiston sijaintikunnista.

Ominaisuus	Valkeala	Mäntyharju
Ryhmittely matkailullisten voimavarojen mukaan	Maisema & loma-asutuksen kunta	Maisema & loma-asutuksen kunta
Kuntatyyppi	Kasvukunta	Taantuva kunta
Väestömäärä 2003	11 200	7 000
Väestönmuutos 1990–2003, %	-0,7	-10,8
Väestönmuutos 2000–2003, %	0,4	-0,7
Väestö, yli 65 v., %	15	24
Teollisuuden työpaikkojen osuus v. 2000, %	26	33
Palvelujen työpaikkojen osuus v. 2000, %	62	51
Alkutuotannon työpaikkojen osuus v. 2000, %	10	14
Maatilojen lukumäärän muutos 1990–2000, %	-39	-52

Lähteet: Selby ym. 2007, Maatalouslaskenta 2000, Tilastokeskus 2008.

70 000 (Metsähallitus 2008). Kansallispuisto edustaa luontotekijöiden perusteella, samoin kuin Linnansaaren kansallispuistokin, niin kutsuttuja vesi- ja maisema kansallispuistoja, ja sen virkistyspalvelujen taso on keskinkertainen (Selby ym. 2007).

Kansallispuiston sijaintikunta *Valkeala* sijaitsee Pohjois-Kymenlaaksossa hyvien tieyhteyksien varrella. Helsingistä matkaa Valkealaan kertyy 140 km. Valkeala on kokonaispinta-alaltaan noin 1 004 km², josta maata on noin 861 km². Asukkaita kunnassa on reilut 11 000 (taulukko 3). Valkealan työttömyysaste oli vuoden 2007 lopussa 7 prosenttia. Valkealassa on 11 tärkeää työllistäjää, joista kolme on varuskuntia tai varuskunnille palveluja tuottavia, kaksi tuottaa kuntapalveluja. Lisäksi tärkeä työllistäjä on seurakunta. Tärkeimmät yksityissektorin työnantajat ovat UPM, Gasum Oy ja kaksi ruusutaimitarhaa. Osuustoiminnalla on myös suuri merkitys alueella (Valkealan kunta 2008). Valkeala on luokiteltu sosio-taloudellisen ominaisuuksien perusteella nk. kasvukunnaksi (Selby ym. 2007). Valkealan kunta liitetään Kouvolaan 1.1.2009 (Wikiuutiset 2007).

Mäntyharju on Itä-Suomen läänissä oleva kunta. Siellä on noin nykyisin 6 600 asukasta. Pinta-alaa Mäntyharjussa on noin 1 210 km², josta vesistöjä on n. 230 km². Mäntyharju on erityisesti loma-asutuskunta. Siellä on noin 4 400 loma-asuntoa. Nähtävyyksinä on mainittu esimerkiksi taidekeskus Salmela ja Suomen toiseksi suurin puukirkko (Mäntyharjun kunta 2008).

3 Aineisto ja menetelmät

3.1 Aineiston hankinta

Tutkimuksen aineisto kerättiin sähköisellä kyselylomakkeella tutkimuskansallispuistojen lähialueiden kuntien päätöksentekijöiltä ja viranomaisilta. Kysely lähetettiin sellaisille kaupungin- ja kunnanvaltuutetuille, kaupungin- ja kunnanhallituksen jäsenille, maaseutu- ja elinkeinosihteerille ja metsänhoitoyhdistysten neuvojille, joiden sähköpostiosoite kyettiin selvittämään. Linnansaaren sijaintikunnissa kysely lähetettiin yhteensä 125, Seitsemisen seudulla 88 ja Repoveden seudulla 69 kunnan ”avainhenkilölle”. Valitettavasti yhteensä 40 sähköpostiviestiä ei tavoittanut vastaanottajaa ja ne palautuivat lähettäjälle.

Vastauksia saatiin Linnansaaren alueelta 30 (24 %), Seitsemisen alueelta 25 (31 %) ja Repoveden alueelta 20 (29 %). Kun vastausprosentit lasketaan kaikista lähetetyistä viesteistä, jäävät ne suhteellisen alhaisiksi. Varmuudella tiedetään, että edellä mainitut 40 vastaanottajaa eivät koskaan saaneet kyselyä. Näiden lisäksi on oletettavaa, että moni muukaan kohderyhmästä ei todellisuudessa saanut viestiä ja kyselyä, sillä Hoang (2008) on todennut, että monilla vastaajilla on automaattinen suodatin, joka suodattaa ja estää erilaisten kyselyjen saapumisen vastaanottajalle.

Lomakkeen laadinnassa hyödynnettiin Seitsemisen ja Linnansaaren kansallispuistojen lähialueiden asukkaille aiemmin tehtyjä asukastutkimuksia (Petäjistö ja Selby 2008 ja Suomi ym. 2008) sekä Rämetsä ym. (2003) tutkimusta, jossa selvitettiin Koillis-Suomen kaupungin-/kunnanvaltuutettujen ja johtavien viranhaltijoiden asennoitumista matkailuun. Kyselylomake (Liite 2) oli osin strukturoitu, mutta sisälsi myös avoimia kysymyksiä.

Lomake koostui viidestä eri osiosta. Ensimmäisessä paneuduttiin kunnan elinkeinoihin ja elinkeinorakenteen vahvuuksiin ja heikkouksiin. Toinen osio käsitteli kunnan alueella sijaitsevaa kansallispuistoa ja sen tuottamia hyötyjä ja haittoja kunnassa. Kolmannessa osassa kysyttiin kansallispuistomatkailun vaikutuksia ja neljäs osa keskittyi kansallispuiston vaikutuksiin yritystoiminnalle. Viides osio koostui kysymyksistä, jotka koskivat kuntaa ja kunnan yhteistyötä kansallispuiston kanssa sekä kunnan mahdollisuuksia edistää kansallispuistojen hyödyntämistä nykyistä enemmän.

Menetelminä tutkimuksessa on käytetty frekvenssianalyysiä ja pääkomponenttianalyysiä. Joissakin tapauksissa on käytetty myös ristiintaulukointia, mutta tilastollista merkitsevyyttä ei havaintojen vähyyden takia ollut mahdollista esittää.

3.2 Vastaajat

Linnansaari

Linnansaaren lähialueelta vastanneita oli yhteensä 30. Heistä runsas kolmannes oli Varkaudesta (11 hlö) vajaa kolmannes Savonlinnasta (10 hlö) ja loput Rantasalmelta. Yli puolet (53 %) vastanneista oli kunnanvaltuuston ja 28 prosenttia kunnanhallituksen jäsenenä. Puolet oli syntyisin kunnasta, jossa hänellä oli nyt luottamustoimi ja noin 15 prosenttia oli syntynyt seudulla (ei kuitenkaan samassa kunnassa). Kolmannes oli muuttanut muualta.

Seitseminen

Seitsemisen alueelta vastanneita oli yhteensä 25 henkilöä. Heistä 12 Parkanosta, kahdeksan Kurusta ja kolme Ikaalisista (2 vastaajaa ei maininnut kuntaa). Reilu kolmannes toimi kunnanvaltuuston ja viidennes kunnanhallituksen jäsenenä. Muutamat toimivat sekä kunnanhallituksessa että valtuustossa. Kolme henkilöä oli neuvojana kunnan palveluksessa ja kolme neuvojana muissa tehtävissä (esimerkiksi metsänhoitoyhdistys tms.). Lisäksi vastaajista yksi oli kunnanjohtaja ja loput olivat muissa viroissa ja toimissa. Yhteensä 11 vastaajaa (44 %) raportoi syntyneensä kunnassa, johon hänellä oli tutkimusajankohtana luottamussuhde. Kolme vastaajaa oli syntynyt seudulla ja loput muuttaneet paikkakunnalle muualta.

Repovesi

Repoveden kansallispuiston sijantikuntien avainhenkilöistä vastasi kyselyyn 20 henkilöä. Heistä yhdeksän edusti Valkealaa ja 11 Mäntyharjua. Vastanneista yhteensä seitsemän oli kunnanvaltuuston ja kuusi kunnanhallituksen jäsenenä.

4 Tulokset

4.1 Tärkeimmät toimialat ja niiden kehittäminen kansallispuistojen lähialueilla

4.1.1 Tärkeimmät toimialat

Elinkeinoelämän ja elinkeinorakenteen tunteminen luo pohjaa erilaisten pitkän tähtäimen kehittämisstrategioiden laadintaan. Toisaalta päättäjien oma näkemys elinkeinorakenteesta ja sen kehityksestä vaikuttaa kehittämissuunnitelmien tekemiseen. Avainhenkilöitä pyydettiin mainitsemaan vastaajan omasta mielestä kolme tärkeintä elinkeinoa ja toimialaa vastaajan kunnassa. Kyseessä on ennen kaikkea vastaajan oma henkilökohtainen näkemys, joka saattaa poiketa joissakin tapauksissa todellisesta, esimerkiksi työpaikkojen määrään perustuvasta elinkeinon merkityksestä kunnassa.

Linnansaaren kansallispuiston lähialueella kokonaisuutena koettiin tärkeimmiksi toimialoiksi ennen kaikkea teollisuus (35 mainintaa) ja palvelut (17 mainintaa). Kuntien välillä oli kuitenkin eroja. Rantasalmelaiset vastaajat painottivat maa- ja metsätaloutta ja teollisuutta, Savonlinnassa avainhenkilöt pitivät palveluja ja erityisesti matkailualaa tärkeänä. Savonlinnassa pidettiin myös teollisuutta yleensä ja erityisesti puu- ja metalliteollisuutta tärkeänä. Varkauden avainhenkilöt nostivat esiin metsä- ja metalliteollisuuden.

Kun *Seitsemisen* aluetta tarkastellaan yhtenä kokonaisuutena havaitaan, että siellä tärkeimpinä toimialoina pidettiin teollisuutta (yhteensä 28 mainintaa), palveluja (21 mainintaa) ja maa- ja metsätaloutta (16 mainintaa). Lähikunnat poikkesivat täälläkin toisistaan. Kurussa painottui erityisesti maa- ja metsätalous kiviteollisuuden ohella. Parkanossa tärkeäksi katsottiin erityisesti metalliteollisuus, mutta myös metsä- ja puuteollisuus. Ikaalisissa teollisuus, palvelut ja maa- ja metsätalous mainittiin yhtä monta kertaa.

Repoveden alueella palvelut (20 mainintaa) ja teollisuus (19 mainintaa) nousivat esiin tärkeinä toimialoina. Valkealan erityispiirteenä on siellä sijaitseva varuskunta, jonka mainitsi viisi vastaajaa, Mäntyharjussa painottui teollisuus, mutta myös matkailu mainittiin (5 mainintaa).

4.1.2 Elinkeinorakenteen vahvuudet ja heikkoudet

Linnansaaren lähikuntien avainhenkilöt katsoivat, että tämän alueen vahvuuksia ovat ennen kaikkea perinteet, osaaminen ja alueella sijaitsevat omat koulutuspaikat (14 mainintaa). Toisaalta vahvuudeksi nostettiin myös alueen teollisuuden rakenne (14 mainintaa). Kaunis luontokin (6 mainintaa) nähtiin Linnansaaren alueella vahvuudeksi, mikä on tärkeää matkailun kehittämisen kannalta.

Elinkeinoelämän heikkouksina Linnansaaren alueen avainhenkilöt nostivat esiin alueen teollisuuden rakenteen (14 mainintaa) ja työvoiman saatavuutta koskevat seikat, kuten maaltamuuton, osaamisen jne. (yht. 11 mainintaa). Alueen sijainnin katsoi seitsemän vastaajaa heikkoudeksi. Heikkouksina nousivat esiin myös yhteistyön puute ja ”sooloilu” (myös eri kuntien välillä) sekä pienyritysvaltaisuus.

Avainhenkilöiden arvioimat elinkeinorakenteen vahvuudet *Seitsemisen* ympäristössä poikkesivat Linnansaaren alueen vahvuuksista. Seitsemisen seudulla vahvuuksina pidettiin alueen sijaintia ja

liikenneolosuhteita (yhteensä 17 mainintaa) sekä työvoiman saatavuutta ja osaamista (yhteensä 12 mainintaa). Muina vahvuuksina esitettiin lisäksi alueen teollisuuden monipuolisuus ja pienyrittäjävaltaisuus sekä nykyisten yritysten suhdanneriippumattomuus ja vakaus. Muutama vastaaja nosti alueen elinkeinojen vahvuuksina esiin myös ympäröivän kauniin luonnon ja luontomatkailun kehittämismahdollisuudet.

Elinkeinorakenteen heikkouksiksi *Seitsemisen* alueella katsottiin työvoiman saatavuus erityisesti tulevaisuudessa ikärakenteen vinoutuessa, muuttotappion edelleen voimistuessa ja koulutusmahdollisuuksien puuttuessa. Suuri osa vastaajista pelkäsi työvoiman saatavuuden olevan tulevaisuudessa alueella vaikeaa. Nykyistä teollisuuden rakennetta ja erityisesti suurten työllistävien yritysten puuttumista (yhteensä 11 mainintaa) pidettiin myös heikkoutena. Edellä mainittujen lisäksi heikkouksiksi listattiin alueen korkea veroprosentti, kunnan talouden heikkous tai yritysten johdon sitoutumattomuus ja välinpitämättömyys.

Repoveden alueella elinkeinoelämän vahvuudet poikkesivat muiden tutkimusalueiden vahvuuksista. Siellä vahvuuksiksi nousivat elinkeinoelämän ja osaamisen monipuolisuus (yhteensä 15 mainintaa). Tämä johtunee Valkealan kunnan elinkeinoelämän monipuolisuudesta (ks. kpl 2.1.4). Toisaalta myös alueen keskeinen sijainti nostettiin esiin (9 mainintaa).

Repoveden alueen heikkoutena tuotiin esiin työvoimapula tulevaisuudessa (11 mainintaa). Toisaalta heikkoudeksi nähtiin yrittäjät ja yrittäjyyden puute (10 mainintaa). Yrittäjiltä puuttui vastaajien mukaan innovatiivisuutta ja verkostoitumishaluja. Yrittäjät nähtiin kuppikuntaisina, passiivisina ja yrittämisen halua katsottiin olevan ylipäättään vähän. Heikkouksina alueella mainittiin myös esimerkiksi suhdanteet ja puutteet kunnan palveluissa. Kunnallisten palvelujen puutteina tuotiin esiin elinkeinoasiamiehen puute, työvoimatoimiston puute, terveystalvelujen heikkous ja kunnan elinkeinotoimien heikko palvelu.

4.1.3 Tulevaisuudessa kehitettävät toimialat

Linnansaaren alueen avainhenkilöt näkivät matkailun tärkeänä ja avainhenkilöiden mielestä elinkeinoelämän kehittämiseksi alueella pitäisi keskittyä myös tulevaisuudessa jo nykyisin tärkeään matkailuun. Melkein kahden kolmasosan (63 %) mielestä palvelujen ja erityisesti matkailualan kehittäminen olisi ensisijaisen tärkeää. Palveluista mainittiin matkailun lisäksi erikseen myös hoiვა-ala (5 mainintaa). Lisäksi monien mielestä pitäisi kehittää myös sekä jo nykyisin olemassa olevaa että myös uutta teollisuutta. Kehittämisen arvoiseksi katsottiin myös alueen energiaosaaaminen, kädentaidot, koulutus ja maatalouden liittännäiselinkeinot. Metsäalan kehittämistä piti ensisijaisen tärkeänä Linnansaaren lähialueilla vain muutama vastaaja.

Yritysten tukeminen ja alueen houkuttelevuuden kehittäminen auttavat ja palvelevat yritysten menestymistä ja yritysverkostojen muotoutumista. Näitä asioita edistäviä toimenpiteitä pidettiin Linnansaaren alueella tärkeinä. Monet avainhenkilöt esittivät tärkeänä elinkeinoelämän kehittämistoimenpiteenä yhteistyön kehittämistä (neljännes kaikista mainituista toimenpiteistä, joita esitettiin yhteensä 61). Yhteistyötä toivottiin erityisesti kuntien välille ja yli maakuntarajojen (10 mainintaa). Toisaalta avainhenkilöt pitivät yrittäjien keskinäistä yhteistyötä ja verkostoitumista yritysten kesken myös tärkeänä. Muina tärkeinä kehittämistoimenpiteinä esitettiin esimerkiksi uusien innovaatioiden tukeminen, yleisen tietoisuuden lisääminen tai esimerkiksi Pietarin alueen hyväksikäyttäminen.

Seitsemisen lähialueen kuntien avainhenkilöiden mielestä alueella tulisi edistää ennen kaikkea jo olemassa olevaa teollisuutta elinkeinoelämän kehittämiseksi. Melkein kaksi kolmesta vastanneesta kehittäisi nykyisiä teollisuuden aloja. Neljännes piti metalliteollisuuden kehittämistä tärkeänä. Samoin melkein neljännes katsoi, että puuteollisuuden kehittäminen olisi hyvin tärkeää. Muutama vastaajista katsoi, että kiviteollisuutta olisi kehitettävä. Toisaalta myös matkailun kehittämistä alueella pidettiin tärkeänä, sillä melkein kolmannes vastanneista nosti matkailun tässä yhteydessä esiin.

Koska työvoiman saatavuus katsottiin alueen elinkeinoelämän heikkoudeksi, on loogista, että *Seitsemisen* alueella ensisijaisina kehittämistoimenpiteinä pidettiin alueen houkuttelevuuden parantamista niin, että alueen muuttotappio saataisiin käännettyksi positiiviseksi ja potentiaalinen työvoima lisääntyisi (yhteensä 21 mainintaa eli 43 % kaikista mainituista keinoista). Toimenpiteinä esitettiin asumisolojen, kaavoituksen ja tonttitarjonnan parantamista. Työperäisen maa-hanmuuton edistämistä pidettiin myös tärkeänä kehittämistoimenpiteenä. Muina kehittämistoimenpiteinä mainittiin koulutusmahdollisuuksien ja liikenneyhteyksien parantaminen, yritysten toiminnan tukeminen ja tiedottaminen.

Repoveden alueella katsottiin alueen matkailun ja palvelujen kehittyminen tärkeäksi. *Repoveden* alueella tärkeiksi kehittämistoimenpiteiksi nähtiin ennen kaikkea yritysten tukeminen. Yrityksiä tukevana toimenpiteinä ehdotettiin toimitilojen rakentamista, työllistämisen tukemista, asenteen parantamista, yritysten hankkeiden edistämistä, positiivista suhtautumista ja hyvän yritysilmapiirin luomista. Yritysten tukemisen lisäksi *Repovedelläkin* nähtiin alueen houkuttelevuuden parantaminen tärkeäksi, jotta työvoiman saatavuus voitaisiin taata myös tulevaisuudessa.

4.2 Matkailun merkitys kansallispuiston lähialueella

Kyselylomakkeessa avainhenkilöitä pyydettiin arvioimaan matkailun merkitystä omassa kunnassa yleensä ja erityisesti sen merkitystä oman kunnan talouden kannalta. Tarkoituksena oli selvittää vastaajien oma henkilökohtainen arvio. Se saattaa poiketa joissakin tapauksissa jopa oleellisesti todellisesta taloudellisesta merkityksestä. Arvioinnin lisäksi vastaajia pyydettiin esittämään matkailun myönteiset ja kielteiset vaikutukset kunnassa. Kysymys koski kaikkea matkailua kunnassa. Matkailun merkitystä tarkastellaan pääasiassa kunkin kansallispuiston koko lähialueen kannalta, mutta joiltakin osin myös kunnittain.

Linnansaaren kansallispuiston lähialueella matkailulla on suuri merkitys erityisesti Savonlinnassa. Tämä näkyy selkeästi myös avainhenkilöiden vastauksissa, sillä 72 prosenttia alueen avainhenkilöistä piti kaikkea alueelle suuntautuvaa matkailua vähintäänkin tärkeänä oman kuntansa talouden kannalta. Viisi vastaajaa katsoi, ettei matkailu ollut kunnantalouden kannalta oleellista. He edustivat Varkautta.

Matkailun hyötynä nähtiin sen mukanaan tuomat taloudelliset ja työllistävät vaikutukset. Matkailun uskottiin työllistävän ja tuovan rahaa paikkakunnalle. Muina hyötynä nähtiin alueen tunnettuuden lisääntyminen matkailun myötä ja myös alueen imagon parantuminen. *Linnansaaren* lähialueen avainhenkilöt uskoivat matkailun vaikuttavan myös alueen palvelujen säilymiseen ja kehittämiseen.

Savonlinna on tärkeä matkailukaupunki, ja tämä näkyi avainhenkilöiden vastauksissa myös silloin, kun avainhenkilöitä pyydettiin mainitsemaan matkailun tuomia haittoja. *Linnansaaren* kan-

sallispuiston lähialueella löydettiin matkailun mukanaan tuomia kielteisiä vaikutuksia melko runsaasti. Esiin nostettiin liikennehuuhkat ja ihmistulva erityisesti kesäkuukausina. Matkailun kielteisinä vaikutuksina mainittiin myös usein erilaiset ympäristöhaitat, kuten pakokaasut, jätekuormitus, roskaaminen sekä yleinen häirintä. Lisäksi tuotiin esiin erilaisten (kunnallisten) palvelujen, kuten esimerkiksi terveyskeskuspalvelujen ruuhkautuminen, kohonneet hinnat ja tieverkoston kuluminen.

Linnansaaren lähialueiden avainhenkilöt näkivät kuitenkin pääsääntöisesti, että matkailun positiiviset vaikutukset ovat suuremmat kuin matkailun kielteiset vaikutukset. Vain kaksi vastaajaa piti kielteisiä vaikutuksia myönteisiä suurempina.

Seitsemisen lähialueen kunnista erityisesti Ikaalinen on matkailukunta, ja siellä sijaitsee Pohjoismaiden suurin kylpylä, jonka yhteydessä on yhteensä yli 2000 vuodepaikkaa. Muina matkailukohteina Ylä- Pirkanmaalla voidaan mainita esimerkiksi Purnun taidekeskus Orivedellä ja Ruovedellä sijaitseva Helvetinjärven kansallispuisto. Itse Seitsemisen kansallispuistossa on kävijöitä ollut viime vuosina noin 40 000.

Seitsemisen lähialueiden kuntien avainhenkilöistä reilusti yli puolet (62 %) arvioi kaiken matkailun – siis myös muualle kuin kansallispuistoon suuntautuvan – vaikutukset kunnantalouden kannalta vähintäänkin tärkeiksi. Kuitenkin kolmannes vastanneista katsoi, että matkailun merkitys kunnantalouden kannalta ei ollut kovin oleellinen. Parkanossa matkailua pidettiin muita kuntia harvemmin tärkeänä. Siellä avainhenkilöistä 43 prosenttia ei pitänyt matkailua kunnantalouden kannalta oleellisena.

Kaikista Seitsemisen alueen vastaajista melkein kaksi kolmesta uskoi matkailun lisäävän sekä tuloja kunnassa että myös kunnan tunnettuutta. Osa (10 avainhenkilöä) uskoi matkailun työllistävän. Muutama vastaaja arveli, että matkailu tuo kuntaan uusia vakinaisia asukkaita. Matkailulla ei uskottu olevan suuria kielteisiä vaikutuksia. Lähes kaikki vastaajat (yhtä lukuun ottamatta) pitivät matkailun tuomia hyötyjä suurempina kuin sen mukanaan tuomia haittoja. Kun vastaajia pyydettiin mainitsemaan kolme matkailun mukanaan tuomaa kielteisintä vaikutusta, vain muutama vastaaja oli löytänyt ylipäätään jonkun kielteisen vaikutuksen. Vastauksissa mainittiin ympäristön kuluminen ja roskaantuminen, paikallisten palvelujen (esim. terveys- ja jätetalvelut) kuormittuminen sekä liikenteen päästöt ja meluhaitat.

Repoveden alueella kolme neljästä vastanneesta piti matkailua kunnan talouden kannalta tärkeänä. Neljännes ei pitänyt matkailun vaikutuksia oleellisina. He edustivat kaikki Valkealan kuntaa. Lähes kaikki vastaajat sekä Valkealan että Mäntyharjun alueella näkivät yhtenä matkailun tärkeimmistä myönteisistä vaikutuksista matkailun mukanaan tuoman taloudellisen hyödyn sekä kunnalle että myös yrittäjille. Matkailun työllistävää vaikutusta pidettiin myös tärkeänä. Vastaajat uskoivat lisäksi, että matkailu parantaa alueen tunnettuutta ja ylläpitää palvelujen saatavuutta.

Repoveden alueella matkailun mukanaan tuomia haittoja löysi yhteensä kaksi kolmesta vastaajasta. Osa vastaajista oli havainnut useampiakin haittoja. Useimmiten vastaajat mainitsivat haittapuolina ruuhkien ja liikenteen lisääntymisen sekä tiestön kulumisen ja roskaantumisen. Lisäksi matkailun katsottiin tuovan mukanaan seudulle rauhattomuutta ja turvattomuutta. Kaikki vastaajat pitivät kuitenkin matkailun myönteisiä vaikutuksia kielteisiä suurempina.

4.3 Kansallispuiston merkitys alueella

4.3.1 Linnansaaren alue

Avainhenkilöiden näkemyksiä itse kansallispuistosta ja kansallispuistomatkailusta sekä sen tuottamista hyödyistä ja haitoista selvitettiin useilla kysymyksillä. Aluksi avainhenkilöitä pyydettiin arvioimaan oman kuntansa kansallispuiston merkitystä kunnan identiteetin kannalta. Seuraavaksi kysyttiin kansallispuiston tuottamia tärkeimpiä hyötyjä ja haittoja sekä kansallispuistoon suuntautuvan matkailun vaikutuksia kunnassa. Seuraavassa kysymyksiä on käsitelty kansallispuistoit-
tain ja osin myös kunnittain.

Linnansaaren alueella 30 prosenttia vastanneista piti kansallispuistoa erittäin tärkeänä ja 44 prosenttia tärkeänä elementtinä sijaintikunnan identiteetin kannalta, mutta reilu viidennes piti kansallispuiston merkitystä melko vähäisenä. Heistä suurin osa edusti Varkautta.

Linnansaaren lähialueen avainhenkilöt toivat esiin runsaasti kansallispuiston mukanaan tuomia hyötyjä. Alueen tunnettuuden kasvaminen ja imagollinen merkitys nähtiin tärkeäksi kansallispuiston tuottamaksi hyödyksi. Moni avainhenkilöiden esittämistä hyödyistä koski myös kansallispuistojen suojelullista merkitystä (yht. 19 mainintaa), eli luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä ja varjelemista tai kansallispuiston merkitystä opetuksessa. Linnansaaren kansallispuisto toimii monen vastaajan mielestä hyvin kuntalaisten virkistäytymis- ja harrastuspaikkana (10 mainintaa).

Melkein 80 prosenttia vastanneista arvioi alueen hyötyvän kansallispuistomatkailusta. Vastaajista 37 prosenttia arvioi Linnansaaren kansallispuistoon suuntautuvan matkailun merkityksen kerrannaisvaikutuksineen erittäin tärkeäksi tai tärkeäksi kunnan talouden kannalta. Toisaalta reilusti yli puolet lähialueiden avainhenkilöistä arvioi kansallispuistomatkailun merkityksen joko täysin merkityksettömäksi tai ei-oleelliseksi (taulukko 5). Rungas kolmannes (36 %) vastaajista arvioi kansallispuistoon suuntautuvan matkailun työllisyysvaikutukset kohtalaisiksi, mutta kaksi kolmesta uskoi niiden olevan vain vähäisiä (taulukko 9).

Valtaosa vastaajista (89 %) ilmoitti suhtautuvansa Linnansaaren kansallispuistossa matkailuun vähintäänkin myönteisesti, vaikka monet näkivätkin työllisyysvaikutukset vain suhteellisen vaatimattomina. Yhden vastaajan suhtautuminen kansallispuistomatkailua kohtaan oli erittäin kielteisistä, ja muutama vastaaja katsoi suhtautumisensa olevan neutraalia. Reilu neljännes arvioi asenteensa muuttuneen viime aikoina positiiviseen suuntaan, mutta kahden vastaajan suhtautuminen oli muuttunut kielteisemmäksi.

Taulukko 4. Kuntien avainhenkilöiden arvio kansallispuiston merkityksestä kunnan identiteetin kannalta.

Kansallispuiston merkitys	Linnansaari, % vastanneista	Seitseminen, % vastanneista	Repoveden alue, % vastanneista
Erittäin tärkeä	30	52	40
Tärkeä	44	17	25
Melko tärkeä	4	22	25
Melko vähäinen	22	9	10
Yhteensä	100	100	100

Kansallispuiston aiheuttamina haittoina monet vastaajat Linnansaaren alueella mainitsivat erilaiset rajoitukset (12 mainintaa yhteensä 38:sta). Kansallispuiston katsottiin rajoittaneen esimerkiksi elinkeinon harjoittamista, kalastamista, metsästystä ja liikkumista.

Vastaajista useampi kuin kaksi kolmesta piti kansallispuiston tuottamia hyötyjä haittoja suurempina. Neljä henkilöä (14 % vastanneista) näki haitat yhtä suuriksi kuin hyödyt, ja kolme avainhenkilöä katsoi haittojen olevan hyötyjä suurempia.

4.3.2 Seitsemisen lähialue

Seitsemisen alueella yli puolet (taulukko 4) kuntien avainhenkilöistä piti Seitsemisen kansallispuistoa erittäin tärkeänä elementtinä kunnan identiteetin kannalta. Ainoastaan yksi vastanneista arvioi kansallispuiston merkityksen tässä suhteessa vähäiseksi.

Seitsemisen alueen avainhenkilöt löysivät monenlaisia hyötyjä, joita kansallispuisto heidän näkemyksensä mukaan tuo mukanaan. Hyödyistä neljännes koski alueen tunnettuuden lisääntymistä tai alueen imagoa. Vajaa puolet katsoi luonnonsuojelullisen hyödyn yhdeksi kansallispuiston tuottamaksi tärkeäksi hyödyksi.

Muina hyötyinä nousivat esiin kansallispuistomatkailu ja sen työllistävä vaikutus sekä matkailun vaikutukset yritystoimintaan. Vastaajista 60 prosenttia (15 mainintaa) uskoi, että kansallispuistoon suuntautuva matkailu oli luonut alueelle uusia matkailuyrityksiä, työpaikkoja ja edesauttanut matkailuyritysten toimintaa.

Varsinaisesti Seitsemisen kansallispuistoon suuntautuvan matkailun merkitys kerrannaisvaikutuksineen nähtiin kunnantalouden kannalta suhteellisen usein ainakin tärkeäksi (48 %). Toisaalta vieläkin useampi (52 %) vastaaja katsoi, että kansallispuistoon suuntautuvan matkailun merkitys oli vain vähäistä (taulukko 5). Kansallispuistoon suuntautuvan matkailun työllisyysvaikutukset arvioi 39 prosenttia avainhenkilöistä kohtalaisiksi, mutta 60 prosenttia vastaajista arvioi työllisyysvaikutusten olevan vain vähäisiä. Kansallispuistoon suuntautuvaan matkailuun suhtauduttiin kuitenkin pääsääntöisesti hyvin myönteisesti, sillä melkein kaksi kolmasosaa (65 %) vastanneista piti kansallispuistomatkailua erittäin myönteisenä, ja loputkin suhtautuivat kansallispuistomatkailuun jokseenkin myönteisesti. Neljännes vastanneista kertoi oman suhtautumisensa muuttuneen positiivisemmaksi viimeisten vuosien aikana. Yksi vastaaja raportoi suhtautumisensa muuttuneen viime aikoina aikaisempaa kielteisemmäksi.

Taulukko 5. Avainhenkilöiden arvio Linnansaaren, Seitsemisen ja Repoveden kansallispuistoihin suuntautuvan matkailun merkityksestä kerrannaisvaikutuksineen oman kunnan talouden kannalta.

Matkailu kunnan talouden kannalta	Linnansaari, % vastanneista	Seitseminen, % vastanneista	Repovesi, % vastanneista
Erittäin tärkeää	4	4	
Tärkeää	33	44	30
Ei oleellisia/melko merkityksetöntä	52	52	70
Täysin merkityksetöntä	7		
En osaa sanoa	4		
Yhteensä	100	100	100

Seitsemisen alueella vain seitsemän henkilöä löysi haittoja, joita kansallispuisto ja matkailu siellä ovat tuoneet mukanaan. Tällaisina mainittiin liikenteen lisääntyminen, susien pesimisen lisääntyminen sekä luonnon kuluminen ja roskaantuminen. Yksi vastaajista näki kansallispuiston myös aiheuttavan taloudellisen toiminnan rajoittumista lähialueilla.

Seitsemisen alueen avainhenkilöistä kaikki vastanneet (jälleen) yhtä vastaajaa lukuun ottamatta uskoivat kansallispuiston tuottamien hyötyjen olevan haittoja suuremmat. Yksi vastaaja katsoi, että hyödyt ja haitat ovat yhtä suuret.

4.3.4 Repoveden alue

Kansallispuiston merkitys kunnan imagolle ja kunnan tunnettuuden lisääntymiselle nähtiin Repovedenkin alueella yhtenä tärkeimmistä kansallispuiston tuottamista hyödyistä. Repoveden alueen vastaajista 40 prosenttia katsoi, että kunnan alueella sijaitseva kansallispuisto oli erittäin tärkeä tekijä kunnan identiteetin kannalta (taulukko 4). Lisäksi neljännes vastaajista piti kansallispuistoa tärkeänä kunnan identiteetin kannalta. Kaksi vastaajaa katsoi sen merkityksen vähäiseksi. Molemmat edustivat Mäntyharjua.

Muina kansallispuiston tuottamina hyötyinä nähtiin Repoveden alueella – kuten myös muilla tutkimuksen alueilla – kansallispuiston merkitys luonnontuntemuksen lisääjänä ja asukkaiden virkistyspaikkana. Kuitenkin tärkeimmäksi hyödyksi voidaan nähdä taloudellinen hyöty, jonka kansallispuistomatkailu tuo mukanaan. Kolmannes (17 mainintaa) esitetystä hyödyistä koski matkailuyritysten menestymistä ja työllistävyyttä. Kun kysymykseen vastasi yhteensä 19 avainhenkilöä, uskoivat lähes kaikki kansallispuistomatkailun tuovan alueelle taloudellista hyötyä. Kuitenkin vain vajaa kolmannes vastanneista arvioi varsinaisesti Repoveden kansallispuiston ja sinne suuntautuvan matkailun vaikutukset kunnan talouden kannalta tärkeiksi (taulukko 5). Vain kolmannes vastaajista arvioi kansallispuistomatkailun työllisyysvaikutukset kohtalaisiksi ja kaksi kolmesta arvioi ne vähäisiksi. Siitä huolimatta melkein kaksi kolmesta vastaajasta katsoi suhtautuvansa Repoveden kansallispuistoon suuntautuvaan matkailuun erittäin myönteisesti. Yhden vastaajan suhtautuminen oli kielteinen. Neljän vastaajan suhtautuminen oli muuttunut viime aikoina positiiviseen ja yhden vastaajan kielteiseen suuntaan.

Myös Repoveden avainhenkilöitä pyydettiin mainitsemaan kolme tärkeintä haittaa, jotka aiheutuvat kansallispuistosta ja kansallispuistomatkailusta. Kaksi kolmesta vastaajasta Repoveden alueella oli löytänyt kansallispuistomatkailun aiheuttamia haittoja. Yhdeksän vastaajaa mainitsi haittana luonnon kulumisen ja likaantumisen tai eläinten häiriintymisen. Haittana pidettiin lähes yhtä usein kansallispuiston yksityisille ihmisille aiheuttamia haittoja. Tällaisina mainittiin esimerkiksi yksityisteiden käyttö ja kuluminen, alueen erilaiset käyttörajoitukset tai metsänhoidon rajoitukset. Lähes kaikki vastaajat arvioivat Repoveden alueella kansallispuiston tuottamat hyödyt suuremmiksi kuin haitat. Yksi vastaaja arvioi hyödyt ja haitat yhtä suuriksi ja yksi katsoi haitat hyötyjä suuremmiksi.

4.4 Kansallispuiston vaikutukset eri toimialoilla nyt ja tulevaisuudessa

4.4.1 Kansallispuiston vaikutukset eri toimialoilla

Kuntien avainhenkilöitä pyydettiin arvioimaan kansallispuiston vaikutusta eri toimialoilla. Erityisen kiinnostuksen kohteena oli liikenne, matkailu, maa- ja metsätalous sekä muu yritystoiminta.

Taulukko 6. Linnansaaren alueen avainhenkilöiden arvio kansallispuiston vaikutuksesta eri toimialoilla.

	Linnansaaren kansallispuiston vaikutus, % vastanneista				Yhteensä
	Positiivinen	Ei vaikutusta	Negatiivinen	Eos	
Matkailuun yleensä	74	16		10	100
Luontomatkailuun	85	4		11	100
Maatilamatkailuun	62	23		15	100
Muuhun yritystoimintaan	40	40	7	13	100
Metsästykseseen & kalastukseen	42	23	27	8	100
Luonnontuoteyrityksiin	50	31	4	15	100
Liikenteeseen yleensä	24	50	4	23	100
Taksiliikenteeseen	25	46		29	100
Bussiliikenteeseen	21	50	8	25	100
Maa- ja metsätalousyrityksiin	21	42	21	16	100
Metsätalouteen	15	39	35	11	100
Metsäpalveluyrityksiin	27	31	27	15	100
Muuhun toimintaan	27	41	9	23	100

Linnansaaren alueella avainhenkilöistä suuri osa näki, että Linnansaaren kansallispuisto oli vaikuttanut positiivisesti matkailuun ja erityisesti luontomatkailuun (taulukko 6). Positiivisia vaikutuksia oli havaittu myös muun yritystoiminnan kehityksessä ja puolet vastanneista uskoi luonnontuoteyritysten hyötynneen kansallispuistosta. Toisaalta muutamien toimialojen uskottiin kärsineen kansallispuiston läsnäolosta. Tällaisia aloja olivat maa- ja metsätalous, erityisesti metsätalouden harjoittaminen, metsästyksessä ja kalastus ja metsäpalveluyritykset. Yli kolmannes vastaajista katsoi, että kansallispuisto oli vaikuttanut negatiivisesti metsätalouden harjoittamiseen.

Linnansaaren alueen avainhenkilöistä valtaosa uskoi alueen yrittäjien suhtautuvan kansallispuistoon positiivisesti, joskin muutama vastaaja uskoi yrittäjien suhtautumisen voivan olla kielteisenkin. Jotkut uskoivat yrittäjien suhtautumisen olevan välinpitämätöntä. Avainhenkilöt, jotka uskoivat yrittäjien suhtautuvan negatiivisesti kansallispuistoon, edustivat yhtä lukuun ottamatta Varkautta.

Uusea vastaaja (48 %) Linnansaaren alueella arvioi, että yrittäjät olivat osanneet joko erittäin hyvin tai ainakin hyvin hyödyntää kansallispuiston läheisyyttä. Jälleen vastaajat Varkaudesta näkivät, että näin ei ollut. Heidän mielestään paikalliset yrittäjät eivät olleet hyödyntäneet riittävästi kansallispuiston läheisyyttä. Syyksi nähtiin esimerkiksi se, että kansallispuisto koetaan etäiseksi, eikä siitä tiedetä tarpeeksi.

Seitsemisen alueella kuntien avainhenkilöt näkivät, että kansallispuisto oli vaikuttanut positiivisesti erityisesti matkailuun (taulukko 7). Varsinkin luontomatkailuun on hyötynyt kansallispuistosta. Myös muun (erittelemättömän) yritystoiminnan ja liikennetoimialan nähtiin yleisellä tasolla hyötynneen kansallispuiston läsnäolosta. Lisäksi myös yli puolet vastanneista näki metsästyksen ja kalastuksen hyötynneen puistosta. Tämä näkökanta on mielenkiintoinen, sillä vaikka kalastus onkin useimmiten sallittua kansallispuistossa, on metsästyksessä sitä vastoin lähes kokonaan kiellettyä. Toisaalta muutama vastaaja näki kansallispuiston vaikutuksen myös metsästykseseen ja kalastukseen negatiivisena. Jotkut uskoivat kansallispuiston vaikuttaneen kielteisesti myös maa- ja metsätalousyritysten toimintaan ja bussiliikenteen harjoittamiseen. Bussiliikenteen harjoittaminen on ilmeisestikin vaikeutunut reittimuutosten vuoksi.

Taulukko 7. Seitsemisen alueen avainhenkilöiden näkemys kansallispuiston vaikutuksesta eri toimialoilla.

Toimiala	Seitsemisen kansallispuiston vaikutus, % vastanneista				
	Positiivinen	Ei vaikutusta	Negatiivinen	Eos	Yhteensä
Matkailuun yleensä	82	18			100
Luontomatkailuun	91	9			100
Maatilamatkailuun	69	31			100
Muuhun yritystoimintaan	57	43			100
Metsästyksen & kalastukseen	52	35	9	4	100
Luonnontuoteyrityksiin	26	65		9	100
Liikenteeseen yleensä	42	48	5	5	100
Taksiliikenteeseen	30	65		5	100
Bussiliikenteeseen	26	69	4		100
Maa- ja metsätalousyrityksiin	13	67	17	13	100
Metsätalouteen	13	52	17	17	100
Metsäpalveluyrityksiin	22	65		13	100
Muuhun toimintaan	14	72		14	100

Yrittäjien uskottiin myös Seitsemisen alueella suhtautuvan kansallispuistoon hyvin positiivisesti. Avainhenkilöiden mielestä yrittäjät eivät kuitenkaan olleet osanneet hyödyntää omaa kansallispuistoaan kovin hyvin. Vain neljännes avainhenkilöistä katsoi yrittäjien hyödyntäneen kansallispuiston läheisyyttä. Erityisesti Parkanon vastaajat (42 %) katsoivat, että yrittäjät eivät olleet kyenneet hyödyntämään kansallispuiston läheisyyttä. Syynä mainittiin etäisyys kansallispuistoon.

Repoveden alueen avainhenkilöt Valkealasta ja Mäntyharjulta arvioivat lähes poikkeuksetta kansallispuiston vaikuttaneen matkailuun myönteisesti (taulukko 8). Sekä luontomatkailu että maatilamatkailu alueella oli hyötynyt vastanneiden mielestä kansallispuistosta. Suhteellisen moni uskoi myös luonnontuoteyritysten ja muun yritystoiminnan sekä myös metsästyksen ja kalastuksen hyötynneen puistosta. Jotkut näkivät puiston vaikuttaneen kuitenkin kielteisesti esimerkiksi metsästyksen tai kalastukseen, metsätalouden, metsäpalveluyritysten tai bussiliikennetoiminnan harjoittamiseen.

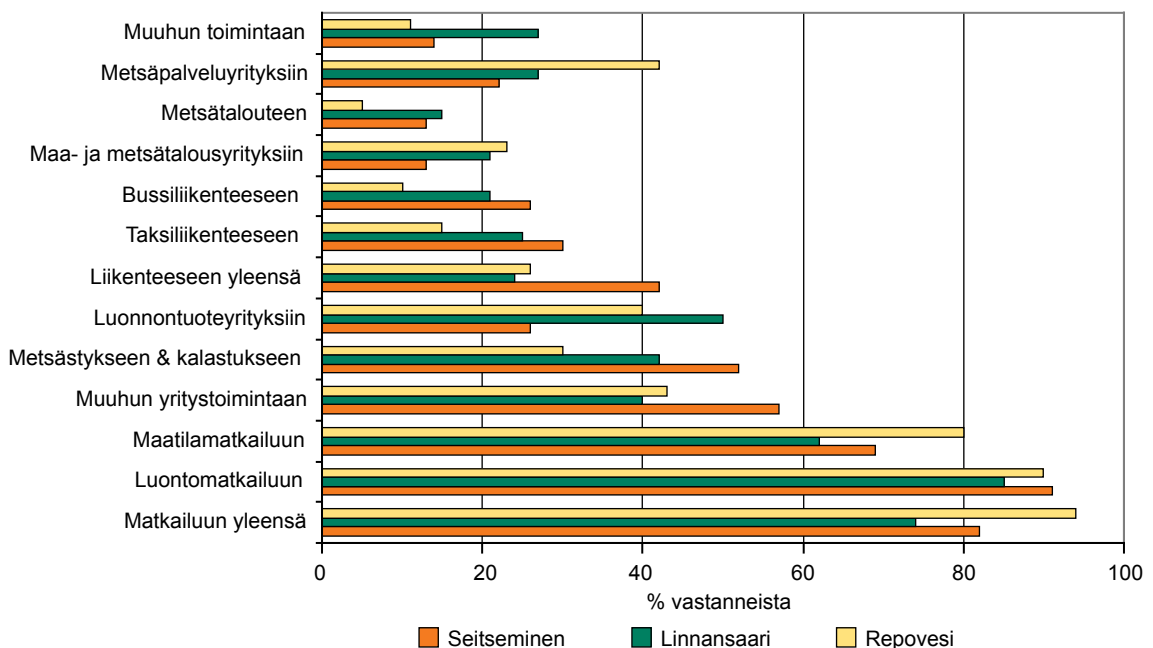
Kuvasta 1 nähdään, että Seitsemisen ja Repoveden lähi- ja sijaintikuntien avainhenkilöt arvioivat kansallispuiston vaikutukset useammilla aloilla myönteisemmiksi kuin Linnansaaren avainhenkilöt. Toisaalta Linnansaaren lähialueiden avainhenkilöt arvioivat myös useampien toimialojen kohdalla, että kansallispuistolla on negatiivisia vaikutuksia. Kuitenkin puiston vaikutukset luonnontuoteyrityksiin ja ”muuhun toimintaan” katsottiin Linnansaaren alueella suhteellisesti useammin positiivisiksi kuin Seitsemisen tai Repoveden alueilla. Repoveden alueella korostuu erityisesti usko positiivisiin vaikutuksiin matkailualalla. Toisaalta Repoveden alueella uskotaan muita alueita vähemmän esimerkiksi kansallispuistomatkailun positiiviseen vaikutukseen liikenneyritysten kohdalla.

Kansallispuistojen nähtiin vaikuttaneen kansallispuistojen lähialueilla positiivisesti erityisesti matkailualan yritysten (luontomatkailu, maatilamatkailu) sekä myös muun yritystoiminnan harjoittamiseen. Näiden toimialojen toimintaan vaikuttaa kansallispuiston vierailijoiden rahankäyttö alueella.

Taulukko 8. Repoveden alueen avainhenkilöiden arvio kansallispuiston vaikutuksesta eri toimialoilla.

	Repoveden kansallispuiston vaikutus, % vastanneista				Yhteensä
	Positiivinen	Ei vaikutusta	Negatiivinen	Eos	
Matkailuun yleensä	94	6			100
Luontomatkailuun	90	10			100
Maatilamatkailuun	80	20			100
Muuhun yritystoimintaan	43	50		7	100
Metsästyksen & kalastukseen	30	45	10	15	100
Luonnontuoteryhtyksiin	40	40		20	100
Liikenteeseen yleensä	26	68	5		100
Taksiliikenteeseen	15	80		5	100
Bussiliikenteeseen	10	75	15		100
Maa- ja metsätalousyhtyksiin	23	69		8	100
Metsätalouteen	5	74	16	5	100
Metsäpalveluyhtyksiin	42	47	11		100
Muuhun toimintaan	11	61		28	100

Kansallispuiston lähialueiden avainhenkilöitä pyydettiin arvioimaan, missä matkailijat käyttävät rahaa kansallispuistossa retkeilyyn liittyviin ostoksiinsa, tai yöpymiseensä. Vaihtoehtoina esitettiin kolme vaihtoehtoa: a) ennen paikkakunnalle saapumista, b) paikkakunnan keskuksessa tai c) itse kansallispuistossa tai sen lähialueella (esimerkiksi infokeskus tai kyläkauppa). Arvioiden mukaan *Linnansaaren* kansallispuiston vierailijat käyttävät rahaa pääasiassa sekä paikkakunnan keskuksessa että itse kansallispuistossa tai sen lähialueella. Vain vajaa kolmannes vastanneista uskoi vierailijoiden tekevän ostoksensa ja käyttävän rahaa pääasiassa jo ennen paikkakunnalle saapumista. Yhtä moni uskoi rahaa käytettävän pääasiassa paikkakunnan keskuksessa ja myös itse kansallispuistossa.

Kuva 1. Avainhenkilöiden arvio Linnansaaren, Seitsemisen ja Repoveden kansallispuistojen positiivisista vaikutuksista eri aloilla.

Seitsemisen kansallispuiston vierailijat sen sijaan käyttävät rahaa vastaajien arvion mukaan pääasiallisesti jo ennen paikkakunnalle saapumistaan. Vastaajista 40 prosenttia uskoi matkailijoiden pääasiallisesti esimerkiksi yöpyvän, ostavan retkievänsä tai tankkaavan ajoneuvonsa jo ennen paikkakunnalle saapumistaan. Neljännes vastaajista uskoi, että rahaa käytetään pääasiallisesti paikkakunnan keskuksessa. Vastaajat arvioivat, että itse kansallispuistossa tai sen lähialueella rahaa käytettäisiin erilaisiin hankintoihin vain jonkin verran. Vain muutama vastaaja uskoi, että pääasialliset ostokset tehtäisiin lähialueella.

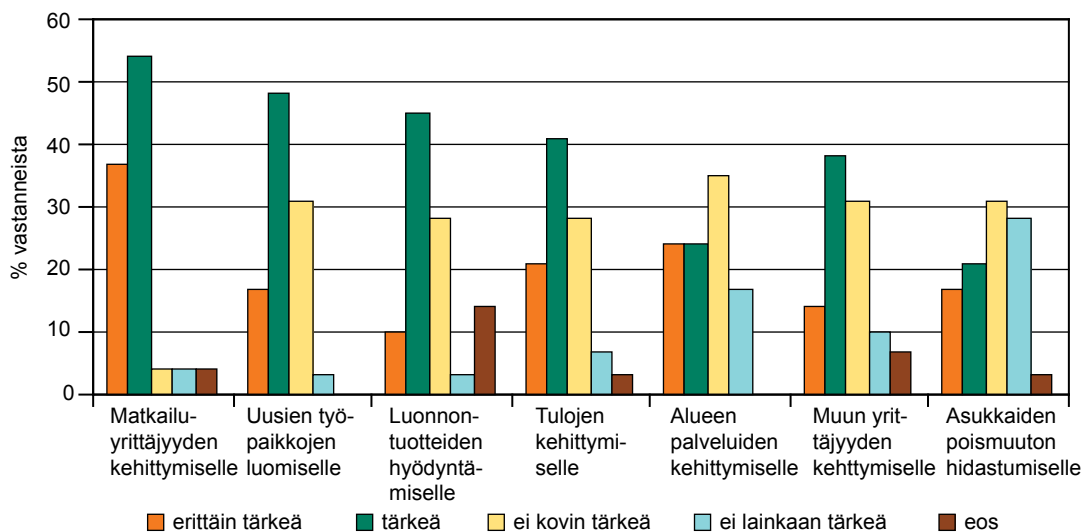
Reposedelläkin kävijät tekevät ostoksensa jo ennen paikkakunnalle saapumistaan. Jopa 60 prosenttia alueen avainhenkilöistä uskoi, että vierailijat tuovat mukanaan tarvitsemansa eväät ja retkeilyyn liittyvät tarvikkeet. Vain muutama vastaaja oletti, että hankintoja tehtäisiin pääasiallisesti paikkakunnan keskuksessa tai aivan kansallispuiston lähialueella.

4.4.2 Kansallispuiston vaikutukset tulevaisuudessa

Kuntien päättäjiltä tiedusteltiin myös tulevaisuuden näkymiä eri näkökannoilta. Heiltä kysyttiin kansallispuiston merkitystä tulevaisuuden kehittymismahdollisuuksiin muutamilla eri toimialoilla seuraavan viiden vuoden aikana. Tällaisia toimialoja olivat luonnontuotteiden hyödyntäminen ja matkailuala. Lisäksi tiedusteltiin tulevaisuuden näkymiä esimerkiksi työpaikkojen, tulojen kehittymisen, alueen palvelujen sekä ylipäättään yrittäjyyden ja alueen palvelujen kannalta.

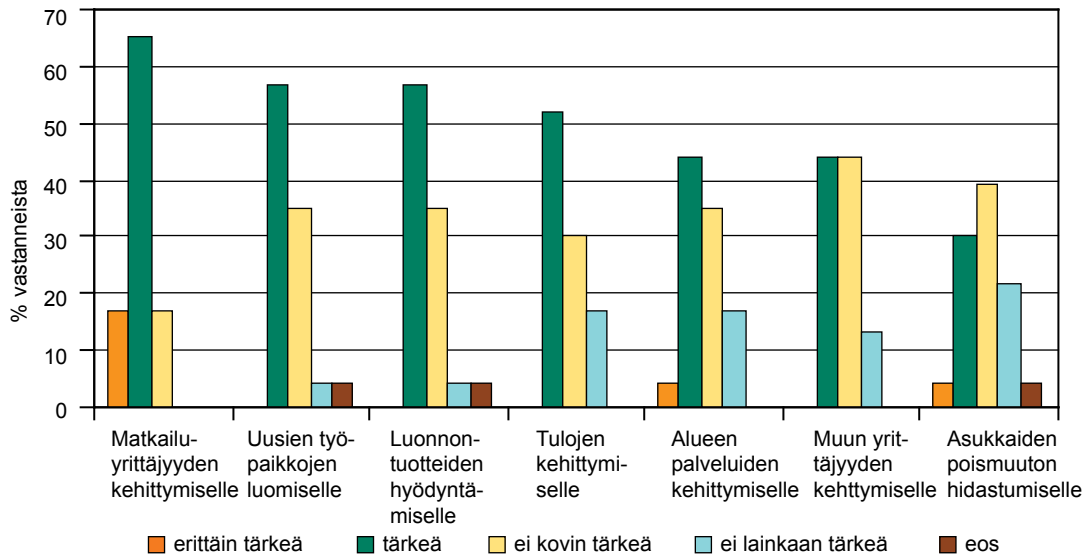
Kansallispuiston merkitys alueelle nähdään monessa suhteessa tärkeänä myös tulevaisuudessa kaikilla tutkimuksen alueilla. *Linnansaaren* alueella kansallispuistoa pidettiin usein tärkeänä matkailuyrittäjyyden kehittymiselle, mutta sen merkitys katsottiin tärkeäksi myös työpaikkojen syntymiselle, tulojen kehittymiselle ja alueen palvelujen kehittymiselle (kuva 2).

Seitsemisen alueen avainhenkilöistä useampi kuin kaksi kolmesta arvioi, että kansallispuiston merkitys matkailuyrittäjyyden kehittymiselle tulevaisuudessa on erittäin tärkeää tai tärkeää (kuva 3). Yli puolet arvioi, että kansallispuiston merkitys alueen työllisyyden kehittämisessä tulevaisuudessa ja luonnontuotteiden hyödyntämisessä on tärkeä ja samoin yli puolet vastanneista uskoi, että puistolla on tärkeä merkitys tulojen kehittymisen kannalta paikkakunnalla.

Kuva 2. Avainhenkilöiden arvio Linnansaaren kansallispuiston merkityksestä eri alojen kehittymismahdollisuuksiin seuraavien viiden vuoden kuluessa.

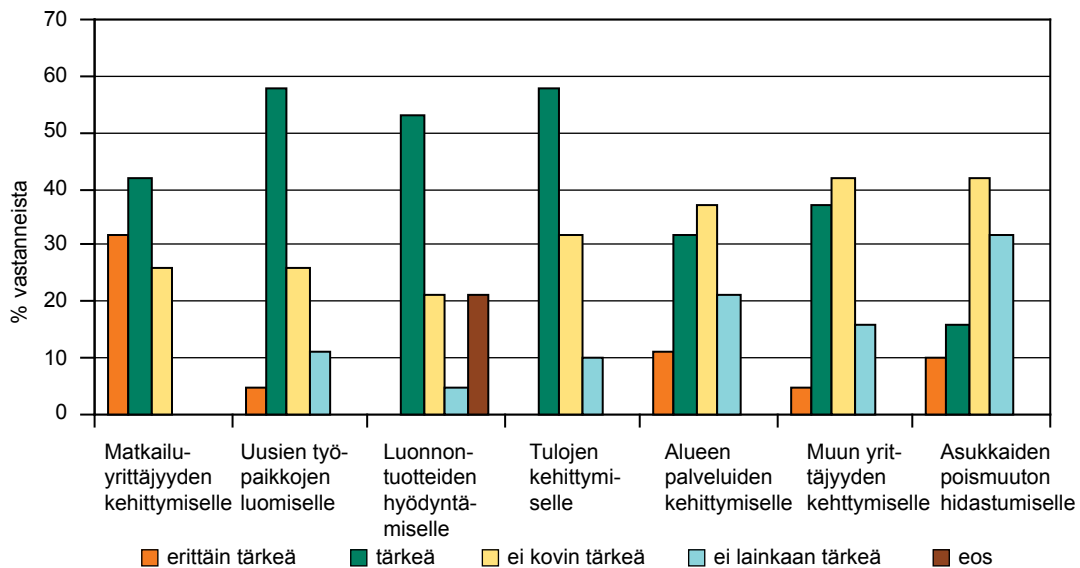

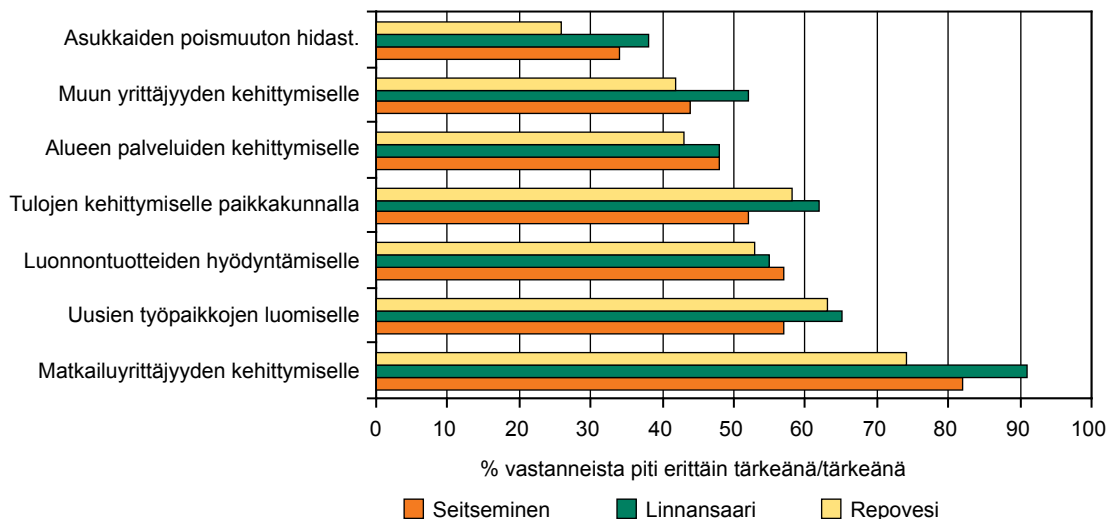
Kuva 3. Avainhenkilöiden arvio Seitsemisen kansallispuiston merkityksestä eri alojen kehittämismahdollisuuksiin seuraavien viiden vuoden kuluessa.

Repoveden alueen avainhenkilöistä noin kolmannes arvioi kansallispuiston merkityksen matkailuyrittäjyyden kehittämisen kannalta erittäin tärkeäksi (kuva 4). Monet avainhenkilöt uskoivat myös, että kansallispuisto voi tulevaisuudessa vaikuttaa uusien työpaikkojen ja tulojen syntymiseen ja kehittämiseen. Luonnontuotteiden hyödyntäminenkin voi tulevaisuudessa hyötyä kansallispuistosta. Sen sijaan kaikki avainhenkilöt eivät usko, että kansallispuistolla voisi olla merkitystä esimerkiksi alueen väestökatoon tai alueen palveluiden säilymiseen ja kehittämiseen.

Kuvasta 5 nähdään selkeästi, että Linnansaaren kansallispuiston ympäristökuntien avainhenkilöt arvioivat alueensa kansallispuiston merkityksen monessa suhteessa tulevaisuudessa tärkeämmäksi kuin avainhenkilöt muilla alueilla.

Kuva 4. Avainhenkilöiden arvio Repoveden kansallispuiston merkityksestä eri alojen kehittämismahdollisuuksiin seuraavien viiden vuoden kuluessa.

Kuva 5. Avainhenkilöiden arvio Seitsemisen, Linnansaaren ja Repoveden kansallispuistojen merkityksestä seuraavan viiden vuoden aikana.

4.5 Kansallispuisto ja kunta

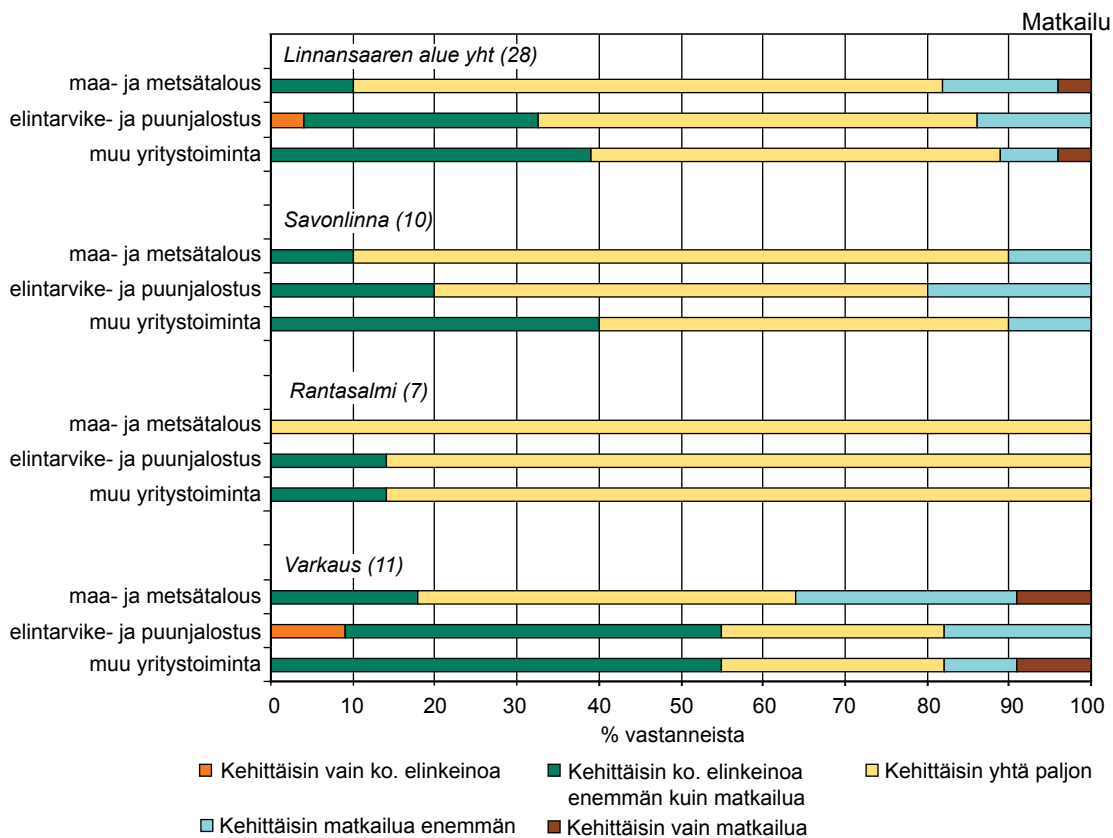
4.5.1 Kunnan toimialojen kehittäminen

Kunnan avainhenkilöt voivat osallistua erilaisten kehitysstrategioiden laadintaan ja päästä vaikuttamaan eri toimialojen kehittämistoimenpiteisiin ja jopa eri toimialojen suhteisiin. Tästä syystä kunnan avainhenkilöitä pyydettiin arvioimaan matkailun kehittämistarvetta suhteessa eri elinkeinoihin ja toimialoihin. Kukin avainhenkilö sai vastattavakseen kysymyspatteriston, jossa matkailun kehittämistä suhteutettiin a) maa- ja metsätalouden kehittämiseen, b) elintarvike- ja puunjalostusteollisuuden kehittämiseen ja c) muun teollisuuden kehittämiseen.

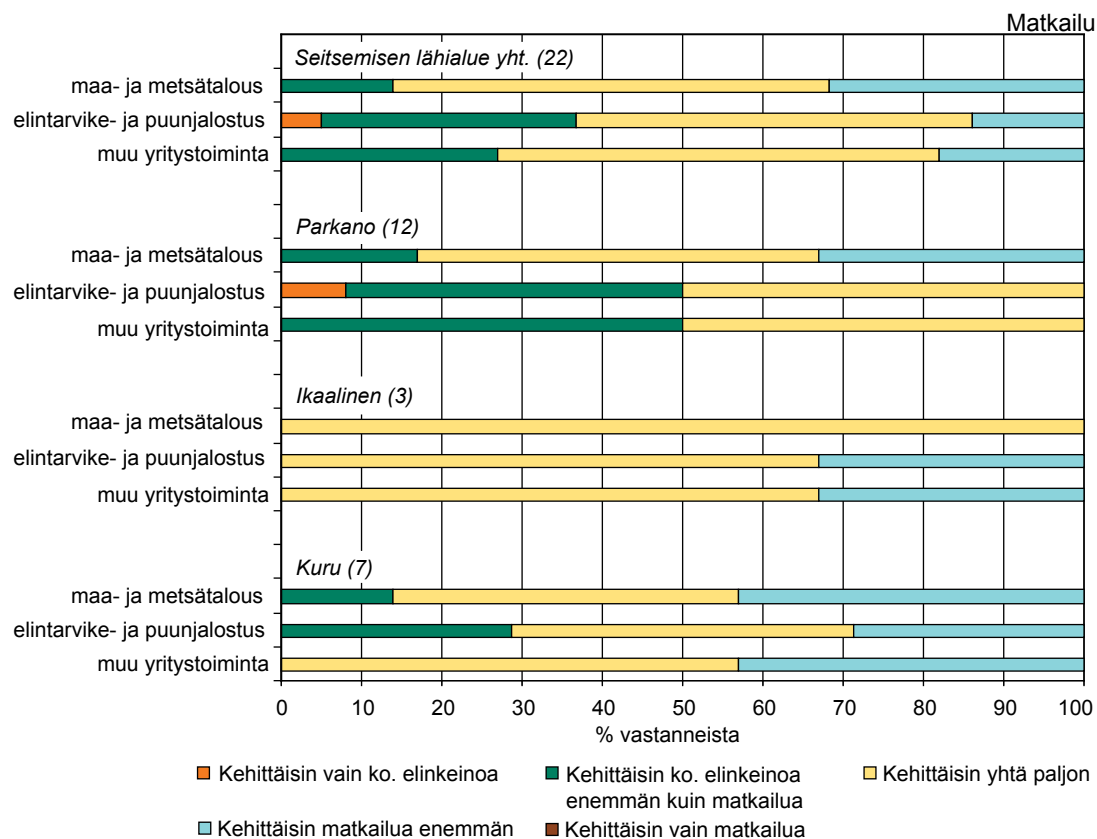
Linnansaaren alueella nähdään erityisesti muun (erittelemättömän) yritystoiminnan kehittäminen tärkeäksi (kuva 6). Noin kolmannes kaikista vastanneista kehittäisi myös elintarvike- ja puunjalostusta matkailua enemmän. Savonlinnassa palvelu- ja matkailualan työpaikkoja on nykyisellään runsaasti (taulukko 1). Savonlinnan avainhenkilöt näkevät siitä huolimatta tärkeäksi kehittää matkailualaa edelleen, mutta myös muiden toimialojen kehittäminen nähdään tärkeänä. Rantasalmen avainhenkilöt eivät näe matkailualan kehittämistä muiden alojen kehittämistä tärkeämpänä, pikemminkin päinvastoin. Varkaudessa katsotaan, että matkailua olisi kehitettävä enemmän kuin maa- ja metsätaloutta, mutta toisaalta Varkaudessa nähdään tarpeelliseksi erityisesti elintarvike- ja puunjalostuksen kehittäminen.

Kuvassa 7 on esitetty *Seitsemisen* lähialueen avainhenkilöiden vastaukset (yhteensä 22) koko alueella ja kunnittain eri toimialojen kehittämistarpeesta suhteessa matkailun kehittämistarpeeseen. Seitsemisen alueen avainhenkilöt kehittäisivät matkailuelinkeinoa enemmän kuin alkutuotantoa. Kuitenkin he pitävät jalostuksen ja muun yritystoiminnan kehittämistä matkailun kehittämistä tärkeämpänä.

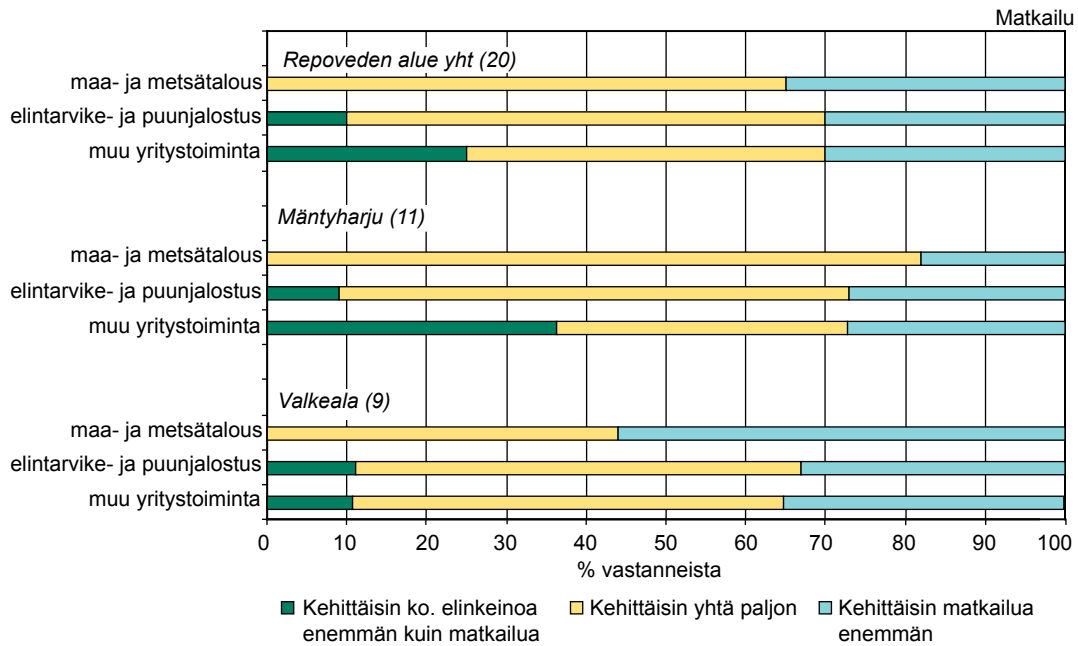
Kun kehittämistarvetta tarkastellaan kunnittain havaitaan, että Parkanon avainhenkilöt näkivät muiden toimialojen kehittämisen matkailun kehittämistä tärkeämpänä. Kuitenkin matkailua tulisi kehittää parkanolaisten mielestä voimakkaammin kuin maa- ja metsätaloutta. Ikaalisen avainhenkilöt näkevät sitä vastoin, että matkailun kehittäminen on tärkeämpää kuin muiden alojen kehittäminen.

Kuva 6. Linnansaaren alueen avainhenkilöiden näkemykset matkailun ja maa- ja metsätalouden, elintarvike- ja puunjalostuksen sekä muun yritystoiminnan kehittämistarpeesta.

Kuva 7. Seitsemisen alueen avainhenkilöiden näkemykset matkailun ja maa- ja metsätalouden, elintarvike- ja puunjalostuksen sekä muun yritystoiminnan kehittämistarpeesta.

Kuva 8. Repoveden alueen avainhenkilöiden näkemykset matkailun ja maa- ja metsätalouden, elintarvike- ja puunjalostuksen sekä muun yritystoiminnan kehittämistarpeesta.

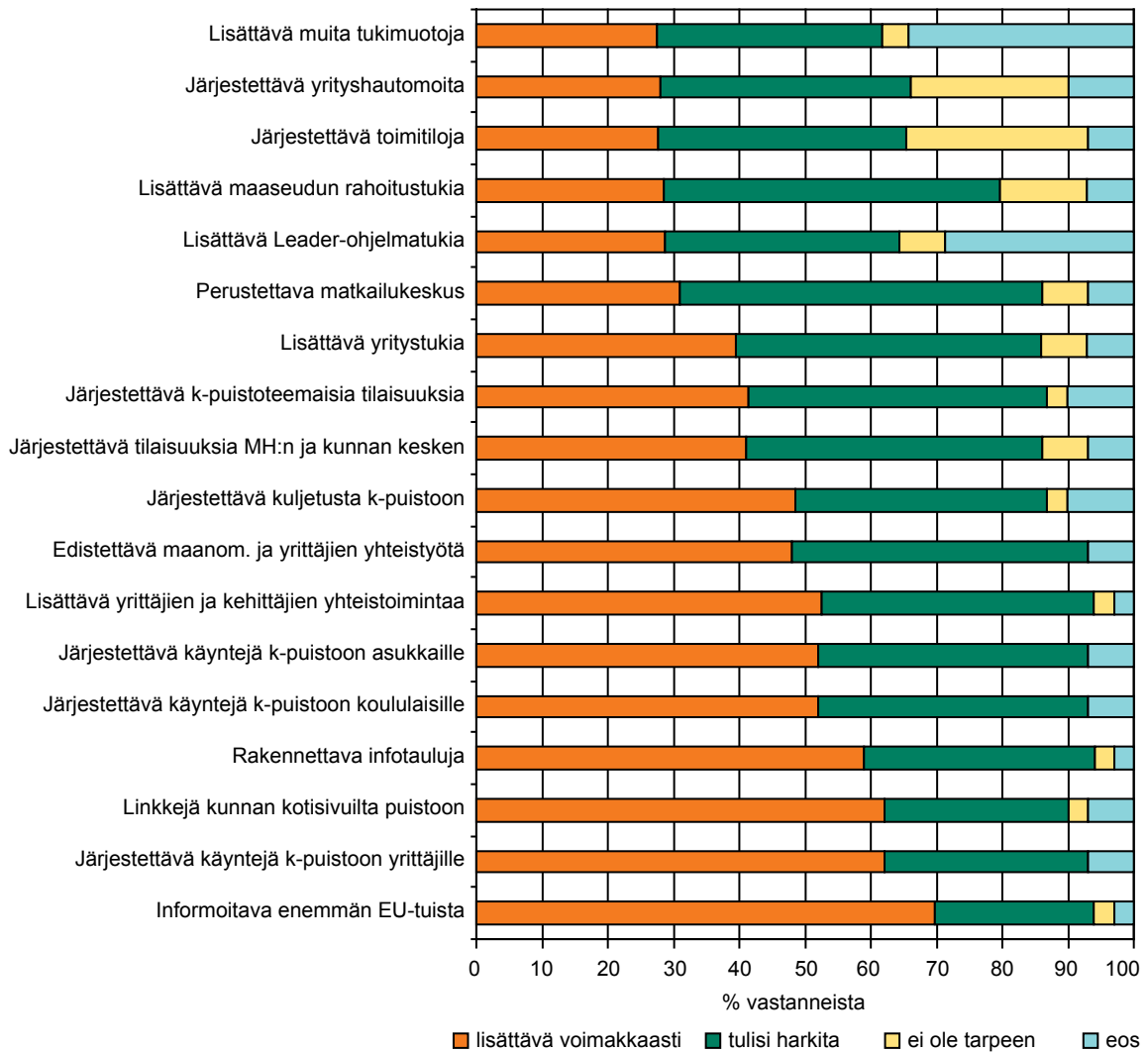
täminen. Vain maa- ja metsätalouteen toivotaan yhtä paljon panostusta. Myös Kurun edustajat näkevät, että matkailua tulisi kehittää muita aloja enemmän. Kuitenkaan matkailu ei saisi saada jalostusta tärkeämpää asemaa kunnan elinkeinojen kehittämispolitiikassa.

Repoveden alueella avainhenkilöt priorisoisivat matkailun kehittämisen ennen muita toimialoja (kuva 8). Erityisesti Valkealassa nähdään matkailualan kehittämisen tärkeäksi, mutta matkailun kehittämisen näkevät molempien kuntien avainhenkilöt tärkeämmäksi kuin alkutuotannon kehittämisen. Matkailun kehittäminen ei saisi Mäntyharjun avainhenkilöiden mielestä kuitenkaan olla voimakkaampaa kuin muun yritystoiminnan kehittäminen.

4.5.2 Kehittämistoimenpiteiden priorisointi avainhenkilöiden näkökulmasta

Kuntien avainhenkilöiltä kysyttiin mitä toimenpiteitä vastaajan kunnassa tulisi lisätä, jotta kansallispuistosta voitaisiin saada nykyistä enemmän hyötyä sekä paikalliselle väestölle että paikallisille yrityksille. Avainhenkilöille esitettiin yhteensä 13 erilaista toimenpidevaihtoehtoa, joiden tarpeellisuutta heidän tuli arvioida. Vaihtoehdot käsittelivät yritystukimuotoja, kunnan aktiviteetteja yritysten toiminnan tukemisessa, yrityshautomoita, koulutusta ja kansallispuiston toiminnan ja käytön edistämistä. Vastaajat saivat arvioida, kuinka tarpeellisia esitetyt toimenpiteet avainhenkilön näkökulmasta olivat.

Linnansaaren kansallispuiston lähialueen avainhenkilöt näkivät informaation lisäämisen merkityksen hyvin tärkeänä (kuva 9). Informaation lisäämisen ohella Linnansaaren alueella painottuivat myös yhteistyötä edistävät toimenpiteet. Esimerkiksi aktiivisen toiminnan lisääminen paikallisten yrittäjien ja kehittäjien yhteen saattamiseksi ja osallistaminen Leader-projekteihin katsottiin varsin usein (yli puolet) tehtäväksi, joihin kunnassa pitäisi ohjata voimavaroja. Monet vastaajat pitivät Metsähallituksen ja kunnan välisen yhteistyön lisäämistä tärkeänä. Yhteistyön puuttuminen katsottiinkin yhdeksi alueen elinkeinoelämän suurimmista heikkouksista (kpl 4.1.2). Toisaalta

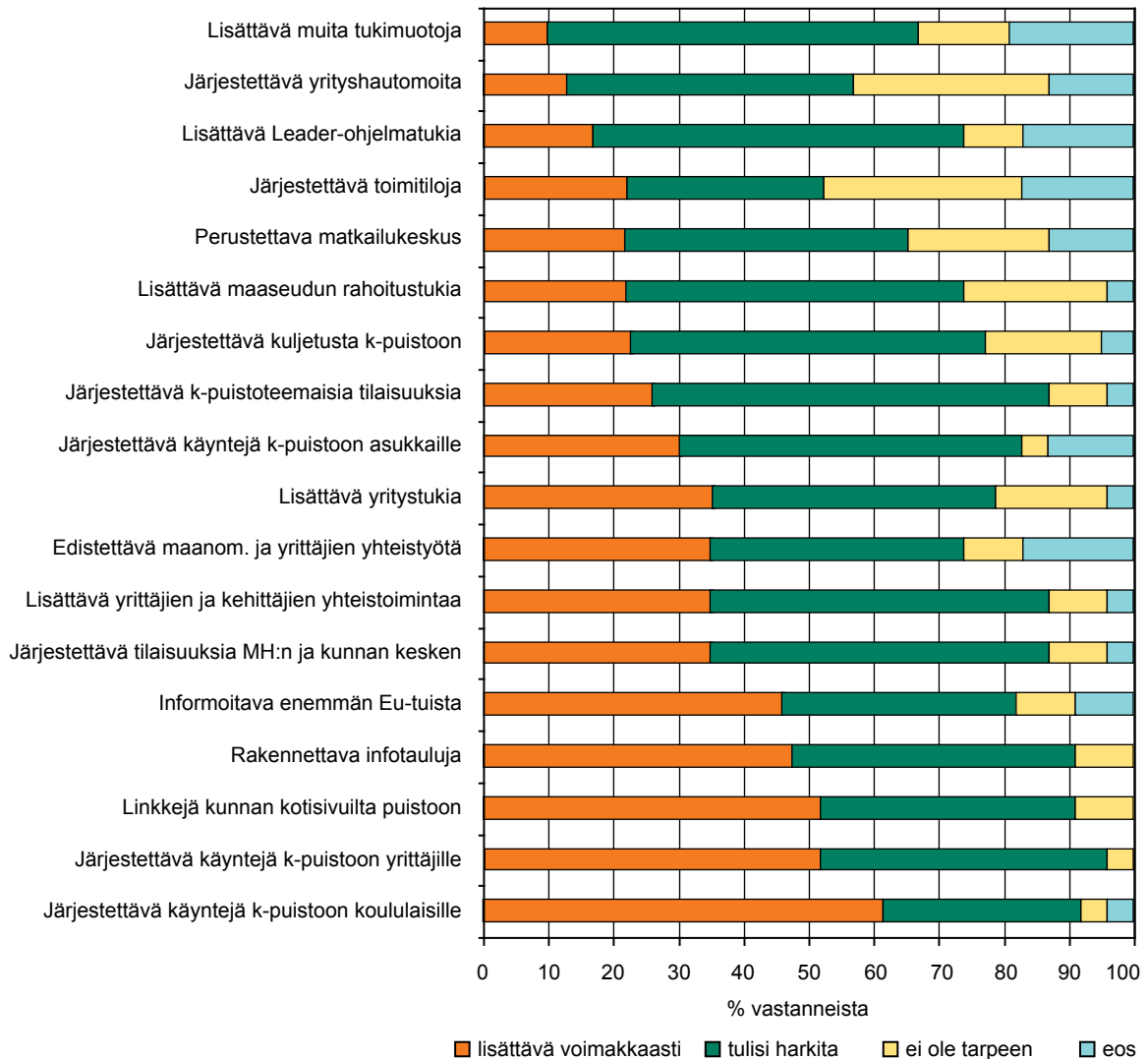

Kuva 9. Linnansaaren seudun avainhenkilöiden näkemys eri toimenpiteiden lisäämistarpeesta kansallispuiston hyödyn lisäämiseksi sekä asukkaille että yrityksille.

myös paikallisille asukkaille järjestettävät kansallispuistokäynnit ja kuljetukset kansallispuistoon katsottiin tarpeellisiksi.

Kunnan avainhenkilöt *Seitsemisen* alueella katsoivat, että kansallispuiston hyötyjä sekä lähialueen asukkaiden että myös yrittäjien näkökulmasta voitaisiin lisätä tietoa lisäämällä. Avainhenkilöiden mielestä kuntien pitäisi panostaa voimakkaasti informaation lisäämiseen. Seitsemisen lähialueiden avainhenkilöistä yli 60 prosenttia näki, että esimerkiksi koululaiskäyntejä kansallispuistossa tulisi lisätä (kuva 10). Vain harva piti nykyistä koulutuskäyntimäärää koululaisille tai yrittäjille riittävänä. Myös muunlaista informaation ja yhteistyön lisäämistä pidettiin tärkeänä. Kunnan kotisivuille pitäisi lisätä linkejä kansallispuistoon ja infotaulujen määrää olisi lisättävä. Toisaalta toivottiin, että myös suoria tukia uusille ja jo olemassa olevillekin yrityksille voitaisiin lisätä.

Repoveden alueella avainhenkilöt näkivät kansallispuiston tuntemuksen lisäämisen ja paikallistason vierailut tärkeänä. Suuri osa vastanneista uskoi, että koululais- ja myös asukkaiden käynnit tuottaisivat lisähyötyä yrityksille ja alueen asukkaille (kuva 11). Myös tiedon lisääminen sekä internetin kautta että tietotauluin ja infotilaisuuksin nähtiin tärkeäksi.

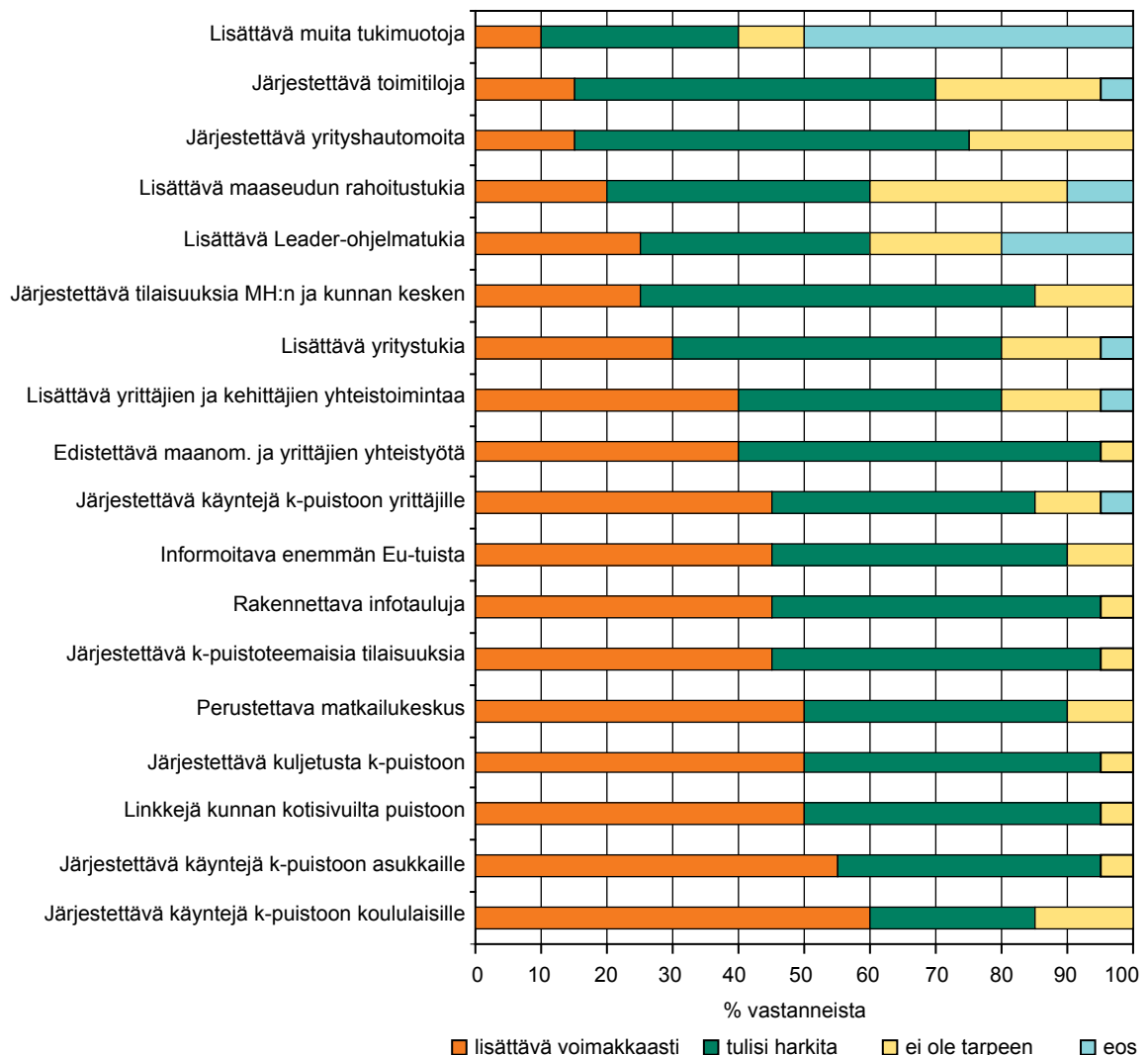
Kuva 10. Seitsemisen seudun avainhenkilöiden näkemys eri toimenpiteiden lisäämistarpeesta kansallispuiston hyödyn lisäämiseksi sekä asukkaille että yrityksille.

Kuvasta 12 nähdään, että Linnansaaren alueen avainhenkilöt pitivät ehdotettujen toimenpiteiden voimakasta lisäämistä useammin tarpeellisina kuin Seitsemisen tai Repoveden alueiden avainhenkilöt. Vain koululaiskäyntien järjestämistä pidettiin Seitsemisen alueella useammin tarpeellisena. Myös erilaisten tukien lisäämistä pidettiin Linnansaaren alueella muita alueita useammin tarpeellisena.

Jotta tämä tulos voitaisiin tuoda selkeämmin esiin, tehtiin kehittämistoimenpiteistä pääkomponenttianalyysi. Analyysin avulla koottiin toisiaan lähellä olevat toimenpiteet ”toimenpidekimpuiksi”, jotka muodostivat uusia yksinkertaistettuja toimenpiteitä. Sen jälkeen avainhenkilöt ryhmiteltiin näiden uusien muuttujien avulla kansallispuistoittain (liite 1). Pääkomponenttianalyysin tuloksena tulkittiin seuraavat toimenpideulottuvuudet:

- PK1 - Informaation ja tiedon leviäminen ja yhteistyön kehittäminen
- PK2 - Yritysten toiminnan ja yrittäjyyden edistäminen
- PK3 - Julkiset tuet yrityksille
- PK4 - Yritystukien yhteistyökanavien kehittäminen
- PK5 - Suora tuki rakennerahastoista

Komponenteille laskettiin pisteiden keskiarvot kansallispuistoittain (ks. liite 1, taulukko 2). Tulokset on esitetty yksinkertaistetussa muodossa taulukossa 9. Siitä nähdään, että Linnansaaren kansallispuiston alueella katsottiin kaikki toimenpideulottuvuudet tärkeiksi, sillä ne saivat positiivisen etumerkin. Vain yritysten toiminnan ja yrittäjyyden edistämiseen tähtäävät toimenpiteet eivät tarvitsisi tänä päivänä alueella kehittämistä. Sitä vastoin Seitsemisen alueella avainhenkilöt näkevät yritysten toiminnan ja yrittäjyyden edistämiseen tähtäävät toimenpiteet tärkeiksi. Repoveden alueella nähdään tärkeiksi julkiset tuet yrityksille, mutta muut toimenpideulottuvuudet nähtiin vielä suhteellisesti vähemmän tärkeinä (negatiivinen etumerkki). Tämä tulos saattaa osoittaa, että Linnansaaren alueella avainhenkilöt ovat jo konkreettisesti havainneet matkailun ja kansallispuiston tuomat hyödyt, sillä kansallispuisto on vanhin puistoista. Avainhenkilöt ovat myös kokeneet, että yritykset tarvitsevat kunnan tukea ja toimivan liiketoimintaympäristön. Seitsemisen ja Repoveden alueilla tämä vaihe on vielä tulevaisuudessa.

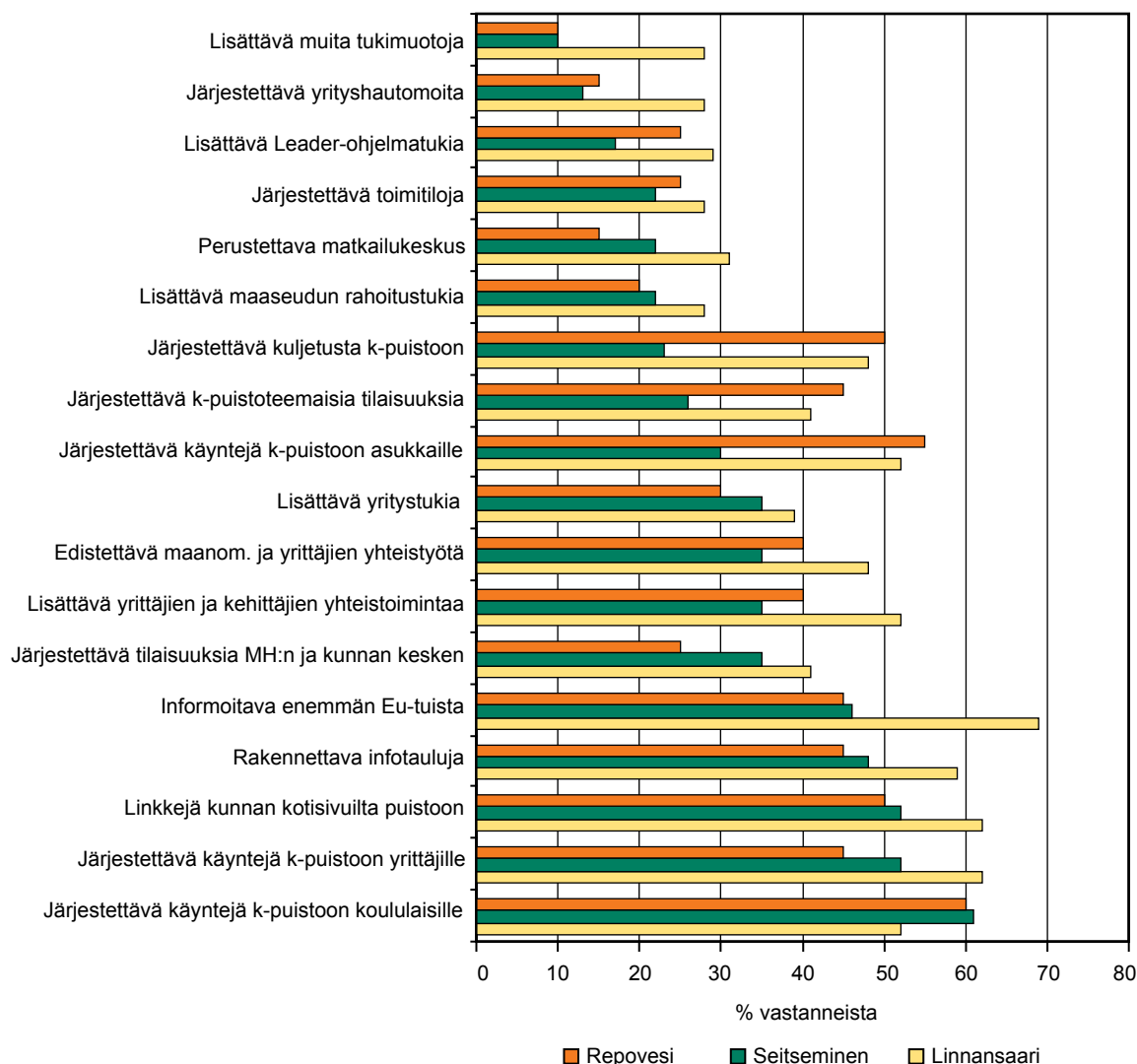
Kuva 11. Repoveden seudun avainhenkilöiden näkemys eri toimenpiteiden lisäämistarpeesta kansallispuiston hyödyn lisäämiseksi sekä asukkaille että yrityksille.

Taulukko 9. Komponenttipisteiden keskiarvot avainhenkilöiden suosimista kehittämistoimenpiteistä kansallispuistoittain (ks. liite 1).

Kehitettävä komponentti	Komponentin keskiarvon etumerkki		
	Linnansaari	Seitseminen	Repovesi
PK1 - Informaation ja tiedon leviäminen ja yhteistyön kehittäminen	+ ^{a)}	- ^{b)}	-
PK2 - Yritysten toiminnan ja yrittäjyyden edistäminen	+/-	+	-
PK3 - Julkiset tuet yrityksille	+	-	+
PK4 - Yritystukien yhteistyökanavien kehittäminen	+	-	-
PK5 - Suora tuki rakennerahastoista	+	-	-

a) komponentin keskiarvo positiivinen

b) komponentin keskiarvo negatiivinen

Kuva 12. Linnansaaren, Seitsemisen ja Repoveden lähialueiden avainhenkilöiden näkemys voimakkaasti lisättävistä toimenpiteistä kansallispuiston hyödyn lisäämiseksi sekä asukkaille että yrityksille.

5 Tulosten tarkastelu, yhteenveto ja johtopäätökset

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli tuoda esiin kolmen erilaisen ja eri aikaan perustetun kansallispuiston lähikuntien päätöstentekijöiden eli ”avainhenkilöiden” näkemyksiä kansallispuistojen merkityksestä alueen elinkeinoelämään. Tutkimuksessa tarkasteltiin kunnan mahdollisuuksia vaikuttaa kansallispuiston kehitykseen ja kansallispuistoon tukeutuvien yritysten toimintaan. Avainhenkilöiksi luettiin kunnan/kaupunginvaltuutetut, kunnan/kaupungin hallituksen jäsenet, maaseutu- ja elinkeinosihteerit ja metsänhoitoyhdistysten neuvotat. Tutkimuksen kansallispuistot olivat Linnansaaren, Seitsemisen ja Repoveden kansallispuistot.

Tutkimus tehtiin sähköisenä kyselynä. Vastausprosentit kaikkien kolmen kansallispuiston osalta (Linnansaaren kansallispuisto 24 %, Seitsemisen kansallispuisto 31 %, Repovesi 29 %) jäivät alhaisiksi. Eräänä syynä siihen on luultavasti se, että monilla vastaajilla on automaattinen suodatin, joka suodattaa postin joukosta myös erilaiset kyselyt (Hoang 2008). Toisaalta kansainvälisesti tarkasteltuna on nykyisin varsin usein tyydyttävä näitäkin alhaisempiin vastausprosentteihin. Myös kotimaisissa postikyselyissä vastausprosentit jäävät nykyisin hyvinkin alhaisiksi.

Tutkimus liittyy laajaan tutkimushankkeeseen. Tutkimushankkeessa on tutkittu aikaisemmin Seitsemisen ja Linnansaaren kansallispuistojen lähialueitten asukkaiden näkemyksiä kansallispuiston tuottamista hyödyistä ja haitoista (Petäjistö ja Selby 2008, Suomi ym. 2008). Hankkeessa on tarkasteltu myös yrittäjien mahdollisuuksia hyödyntää kansallispuistoa toiminnassaan molempien kansallispuistojen lähialueilla (Selby ja Petäjistö 2008).

Tutkimuksen kansallispuistot poikkeavat toisistaan, sillä Linnansaaren kansallispuisto muodostaa järviluontokokonaisuuden ja se on perustettu jo vuonna 1956. Puistoa on laajennettu kaksi kertaa perustamisen jälkeen. Lähes 80 prosenttia Linnansaaren kansallispuiston maa-alasta on alun perin ollut yksityismaita. Seitsemisen kansallispuisto on sitä vastoin perustettu pääsääntöisesti valtion maille vuonna 1982. Puisto sijaitsee suhteellisen lähellä suuria asutuskeskuksia. Repoveden kansallispuisto puolestaan on aivan uusi puisto, joka on perustettu vasta vuonna 2003. Se on pienin tutkimuksen kansallispuistoista.

Myös puistojen kävijämäärät poikkeavat toisistaan. Repoveden kansallispuistossa vierailijoita käy eniten, noin 70 000, vaikka puisto on varsin nuori. Alue oli kuitenkin tärkeä retkeilypaikka jo ennen kansallispuiston perustamista. Myös Seitsemisen kansallispuistossa kävijöitä on ollut Linnansaarta enemmän, eli noin 40 000 vuosittain. Linnansaarella vierailijoita on käynyt noin 29 000 vuosittain.

Kansallispuistojen lähi- ja sijaintikunnatkin poikkeavat toisistaan. Linnansaaren alueella matkailu on tärkeää (lukuun ottamatta Varkautta). Seitsemisen alueen kunnista Ikaalinen on matkailukunta, mutta matkailu perustuu siellä lähinnä kylpylään. Kurussa ja erityisesti Parkanossa teollisuus on matkailua huomattavasti tärkeämmässä asemassa. Repoveden sijaintikunnissa Valkealassa on palvelujen osuus (varuskunnat) nykyisellään suhteellisen korkea, mutta Mäntyharjulla on jalostus tärkeä työllistäjä.

Tutkimuksen mukaan kansallispuistojen lähialueiden avainhenkilöt suhtautuvat kansallispuistoihin ja kansallispuistomatkailuun myönteisesti, vaikka itse kansallispuistot ja niiden sijaintikunnat poikkeavat toisistaan. Tämä tulos ei ollut yllätys ja tulos saa tukea myös kansallispuistojen lähialueiden asukkaille tehtyjen kyselytutkimusten tuloksista. Myös asukkaat sekä Linnansaaren että Seitsemisen kansallispuiston lähialueella suhtautuivat kansallispuistoon hyvin myönteisesti

(Suomi ym. 2008, Petäjistö ja Selby 2008). Myös Rämetsä ym. (2003) tutkimuksen tulokset ovat samansuuntaisia.

Kansallispuistomatkailemisen tuottamat taloudelliset hyödyt, tai kansallispuiston työllistävät vaikutukset eivät tutkimukseen vastanneiden mielestä minkään kansallispuiston kohdalla olleet kovin merkittäviä. Tästä huolimatta, tai ehkä juuri siksi, kunnan tulisi avainhenkilöiden mielestä edistää ja kehittää kansallispuistomatkailemista monin erilaisin toimenpitein. Tämä mielipide perustuu ja sopii hyvin yleiseen näkemykseen, että matkailu on tulevaisuudessa nopeasti kasvava ala ja erityisen nopeasti kasvaa luontomatkaileminen, jota kansallispuistomatkaileminen parhaimmillaan juuri edustaa (esim. Koivula ja Saastamoinen 2005, Petäjistö ja Selby 2008, Suomi ym. 2008, Huhtala ym. 2008).

Kansallispuistojen hyötyinä kuntien avainhenkilöt näkevät kansallispuistoihin suuntautuvan matkailun seurauksena syntyvät taloudelliset hyödyt kuten uudet työpaikat ja tulovirran paikkakunnalle. Kuitenkin kansallispuistomatkailemisen merkitys kunnan taloudelle arvioidaan kaikilla kolmella alueella vielä suhteellisen vähäiseksi. Toisaalta kansallispuistoilla uskotaan olevan suuri merkitys kunnan tunnettuuden ja imagon kannalta kuten myös luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta. Kansallispuistot toimivat myös paikallisten asukkaiden virkistytymis- ja harrastepaikkana. Ensimmäisiksi kansallispuistojen aiheuttamina haittoina nähdään erilaiset rajoitukset, liikenteen lisääntymisen, teiden kulumisen, roskaantumisen ja luonnon kulumisen. Hyötyjä pidetään kaikilla alueilla pääsääntöisesti haittoja suurempina.

Kansallispuistot vaikuttavat myös alueen muuhun elinkeinoelämään. Kuntien avainhenkilöt uskovat niiden vaikuttaneen sijaintikuntien alueella positiivisesti erityisesti matkailuun. Ennen kaikkea luontomatkailemista nähdään hyötyvän kansallispuistoista. Myös luonnontuoteyritykset ja muukin yritystoiminta kansallispuistojen lähialueella on kuntien avainhenkilöiden näkemyksen perusteella hyötynyt kansallispuistosta. Muutamille aloille kansallispuistoilla on ollut myös kielteisiä vaikutuksia. Tällaisia aloja ovat esimerkiksi maa- ja erityisesti metsätalous ja metsästyminen ja kalastus.

Kansallispuistojen rooli on tulevaisuudessakin tärkeä. Niiden uskotaan vaikuttavan jatkossakin matkailun ja matkailuyrittäjyyden kehittämiseen ja näin luovan uusia työpaikkoja alueelle.

Kunnan avainhenkilöt näkevät matkailun kehittämisen tärkeäksi ja he ovat myös valmiita lisäämään erilaisia toimenpiteitä hyödyn maksimoimiseksi. Hyvin usein nähtiin erityisen tärkeänä toimenpiteenä tiedon lisääminen. Päätäjien mielestä sekä asukkaiden, yrittäjien että kävijöiden tulisi saada nykyistä enemmän tietoa kansallispuistoista.

Yleisestä myönteisestä suhtautumisesta huolimatta avainhenkilöiden näkemykset kansallispuistojen ja kansallispuistomatkailemisen merkityksestä alueella ja myös näkemykset kansallispuistojen kehittämistarpeista ja -keinoista poikkeavat toisistaan. Tutkimuksen tuloksista on havaittavissa, että kansallispuiston merkitys matkailulle ja yrittäjyydelle nähdään erityisen tärkeänä siellä, missä matkailulla on jo nykyiselläänkin suuri merkitys. Tämä oli nähtävissä esimerkiksi siinä, että Linnansaaren alueella avainhenkilöt uskovat yrittäjien osanseen hyödyntävän kansallispuistoaan paremmin kuin muilla alueilla. Linnansaaren alueella erityisesti Savonlinnassa on palvelu- ja matkailualan työpaikkoja nykyisellään jo runsaasti, mutta avainhenkilöt näkevät tärkeäksi kehittää matkailua edelleen. Kuitenkin Linnansaaren alueella poikkeuksen tekivät varkauteen liittyvät vastaajat. Varkaudessa matkailulla ei ole suurta merkitystä ja Varkauden nykyisistä työpaikoista suuri osa on teollisuuden työpaikkoja.

Johtopäätös saa tukea myös Seitsemisen kansallispuiston osalta. Parkanossa ja Kurussakin kehitettäisiin mieluummin teollisuutta, joka nykyisellään on molemmissa kunnissa vahva toimiala. Seitsemisen kansallispuiston alueella voitiin myös todeta, että erityisesti Parkanon edustajat katsoivat, että yrittäjät eivät olleet osanneet hyödyntää kansallispuiston läheisyyttä. Seitsemisen avainhenkilöt pitivät kaiken kaikkiaan jalostuksen ja muun yritystoiminnan kehittämistä matkailun kehittämistä tärkeämpänä, vain Ikaalisissa nähtiin matkailun kehittäminen muiden alojen kehittämistä tärkeämpänä. Alueen asukkaatkin olivat havainneet kunnan päättäjien asenteen Seitsemisen lähialueilla, sillä asukkaat Seitsemisen lähialueella katsoivat, että kunnan päättäjät keskittyivät liikaa ”kiveen” eivätkä havainneet kansallispuiston mukanaan tuomia mahdollisuuksia (Petäjistö ja Selby 2008).

Edellä esitetystä voidaan havaita, että vanhat perinteiset elinkeinot alueella voivat haitata uusien mahdollisuuksien havaitsemista. Hyvä esimerkki tästä ovat Varkauden, Parkanon ja Kurun päätöksentekijöiden sitoutuminen perinteiseen teollisuuteen alueella. Tästä syystä päätöksentekijät eivät mahdollisesti tarkastele matkailua potentiaalisena elinkeinona alueella. Havaittu prosessi on hyvä esimerkki ns. teollisesta tai maantieteellisestä inertiaista, jossa alueen päätöksentekijät haluavat ylläpitää infrastruktuuria, joka on alun perin luotu tiettyä toimialaa varten. Tätä seuraa eräänlainen muutosvastarinta (esim. Helanterä ja Tynkkynen 2002). Tulos sopii myös erittäin hyvin ns. ”strukturaatio”-prosessiin, jossa institutionaaliset muutokset vaativat tietyn ajan tullakseen hyväksytyiksi (Giddens 1979, Pred 1984).

Edellä mainittuja havaintoa tukee se, että Linnansaaren kansallispuiston sijaintikuntien avainhenkilöt pitävät erilaisia toimenpiteitä kansallispuistosta saatavan hyödyn lisäämiseksi muita avainhenkilöitä useammin tärkeänä. Avainhenkilöt Linnansaaren sijaintikunnissa näkivät yritysten konkreettisen tukemisen muita tärkeämpänä. Erityisesti Seitsemisen, mutta osin myös Repoveden alueella kehittämistoimenpiteet koskivat pääasiassa informaation lisäämistä esimerkiksi järjestämällä linkkejä kunnan kotisivuilta kansallispuistoon tai järjestämällä vierailuja kansallispuistoon.

Tulosten perusteella voidaan arvioida myös, että matkailun kehittyminen alueella ei tapahdu kovin nopeasti. Se vaatii päätöksentekijöiden, asukkaiden ja yrittäjien asenteiden muutosta ja uusien mahdollisuuksien havaitseminen vie useimmiten oman aikansa. Tästä esimerkkinä voidaan mainita tutkimuksen nuorimman kansallispuiston – Repoveden – lähikuntien avainhenkilöiden käsitykset alueen yrittäjistä. Repoveden alueella eräänä ongelmana nähtiin yrittäjien ja yrittäjyyden puute alueella. Lisäksi avainhenkilöt eivät uskoneet alueen nykyisten yrittäjien olevan innovatiivisia tai aktiivisia. Yrittäjät nähtiin kuppikuntaisina, passiivisina ja yrittämisen halua katsottiin olevan ylipäätään vähän. Toisaalta alueelta puuttui myös yrittäjyyttä edistäviä rakenteita ja palveluja.

Kehityksen hitaudesta esimerkkinä voidaan mainita vaikkapa Lapin matkailu, jonka kehittymisestä on keskusteltu jo 60-luvulta lähtien, mutta suurimittakaavaisesti sen kehittyminen on edennyt vasta vuosituhannen loppupuolella. Linnansaaren kansallispuisto on tutkituista puistoista vanhin: se näkyy selkeästi tutkimuksen tuloksissa.

Kirjallisuus

- Arajärvi, A-M. 1999. Luonnonsuojelun kehitys Suomessa. Esimerkkikuntana Nokia. Turun yliopiston Maantieteen laitoksen monisteita 19.
- Berghäll, J. 2005. Saaristomeren kansallispuiston luontomatkaillen aluetaloudelliset vaikutukset. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 153. 65 s.
- Giddens, A. (1979). /Central Problems in Social Theory: Action, Structure and Contradiction in Social Analysis/. Berkeley:University of California Press.Heinonen, M. (toim.) 2007. Puistojen tila Suomessa. Suomen suojelualueet ja niiden hoito 2000–2005. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja A 160. Metsähallitus. 315 s.
- Helanterä, A. & Tynkkynen, V-P. 2002. Maantieteelle Venäjä ei voi mitään. Ajatus Kirjat. Gummerus. Jyväskylä. 262 s.
- Hoang, N.P. 2008. Mapping the potential international customers of the Finnish Forest Research Institute. Unpublished B.Sc. Thesis in Business Management. Helsinki: Haaga-Helia University of Applied Science.
- Huhtala, M. 2006. Pallas – Ounastunturin kansallispuiston kävijöiden rahankäyttö ja sen paikallistaloudelliset vaikutukset. Metlan työraportteja 35. 61 s. + 14 liitesivua. <http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2006/mwp035.pdf>
- Huhtala, M., Selby, A. & Petäjistö, L. 2008. National park tourism and local economic development from the perspective of residents, enterprises and local decision-makers. Paper submitted to the Scandinavian Journal of Tourism and Hospitality.
- Hynönen, A. & Kuttilainen, S. 2004. "Elämää cityyn ja särkeille" Kalajoen matkailun kehittäminen. Nordia Tiedonantoja. Nro 2/2004. Pohjois-Suomen maantieteellisen seuran ja Oulun yliopiston maantieteen laitoksen julkaisuja. 44 s. + liitteet.
- Ikaalisten kaupunki 2007. Ikaalisten kaupunkiopas. <http://www.ikaalisten.opas.com/kaupunki.fi/>
- Järviluoma, J. 1993. Paikallisväestön asennoituminen matkailuun ja sen seurausvaikutuksiin – esimerkkinä Kolarin kunta. Oulun yliopisto, Pohjois-Suomen tutkimuslaitos. Oulu. Research Reports 110. 152 s.
- Järviluoma, J. 1997. Matkailu kehittämisen välineenä paikallisväestön elinkeinomurroksessa: tapaus Kolarin. Teoksessa: Aho, S., Ilola, H. & Järviluoma, J. (toim.): Matkailu ja kehitys. Lapin yliopiston matkailun julkaisuja B 2: 128–149.
- Kauppila, P. 2000. Aluekehitys ja matkailu – tapaustutkimus eräistä Pohjois-Suomen seutukunnista vuosina 1988–1997. Nordia tiedonantoja Nr 1/2000.
- Koivula, E. & Saastamoinen, O. (toim.) 2005. Näkökulmia luontomatkailuun ja sen tulevaisuuteen. Tiedonantoja 165. Joensuun metsätieteellinen tiedekunta. Komppula, R. 2001. Maaseutuelinkeinon valkannalliset kasvutavoitteet ja yritysten kasvuhalu – keskustelua kasvusta. Teoksessa: Lassila, H. & Aho, S. (toim.) 2001. Matka maaseudulle – Näkökulmia maaseutumatkailun tutkimukseen. Pohjois-Savon ammattikorkeakoulu. Matkailu- ja ravitsemusala.
- Kurun kunta 2007. <http://www.kuru.fi/yleistietoa.htm>.
- Krippendorf, J. 1984 / 1987. The Holiday Makers. Understanding the impact of leisure and travel. Oxford: Butterworth-Heinemann Ltd. 160 s.
- Linnansaaren kansallispuiston runkosuunnitelma 1985. Metsähallitus. SU 4:96. 9s+ liitteet.
- Maa- ja metsätalousministeriö 2008. http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/maaseutu_rakentaminen/ohjelmakausi20072013.html
- Maaseutupoliittikan yhteistyöryhmä 2007. Elinvoimainen maaseutu – ministeriöiden vastuut ja alueellinen kehittäminen. Maaseutupoliittinen erityisohjelma 2007–2010. Sisäministeriö. Sisäasiainministeriön julkaisusarja 19/2007
- Maaseutuvirasto 2008. <http://www.mavi.fi/fi/index/maaseudunrahoitus/yritystuuet.html>
- Maatalouslaskenta 2000. Maa- ja metsätalousministeriö/TIKE/Matilda
- Manninen, Seppo. 2008. Linnansaaren maanomistuskiistat. Sähköpostiviesti, seppo.manninen@metla.fi 21.1.2008. Tulostettu 21.1.2008.
- Metsähallitus 2002. Luonnonsuojelualueiden hoidon periaatteet. Metsähallituksen luonnonsuojelualueiden tavoitteet, tehtävät ja hoidon yleislinjat. Metsähallitus, luonnonsuojelu. Metsähallituksen luonnonsuo-

- jelujulkaisuja. Sarja B. No 63.
- Metsähallitus 2007. Kansallispuistot. <http://www.luontoon.fi/page.asp?Section=427>
- Metsähallitus 2008. Metsähallituksen kansallispuistojen käyntimäärät 2001–2007. <http://www.metsa.fi/page.asp?Section=2847>.
- Mäntyharjun kunta 2008. Tervetuloa Mäntyharjuun- Yrittävään kulttuurikuntaan. <http://www.mantynharju.fi/index.php?s=yleistietoa>
- Nivalainen, S. & Haapanen, M. 2002. Ikääntyvä ja keskittyvä Suomi: kaupunkien, maaseudun ja vuorovai-
kutusalueiden väestökehitys 1975–2030. Aluekeskus- ja kaupunkipolitiikan yhteistyöryhmän julkaisu
1. 79 s.
- Nurmi, J. & Laaksonen, J. (toim.) 2007. Suomen retkeilyopas. Metsähallitus. Helsinki. Edita publishing
Oy. 424 s.
- Parkanon kaupunki 2008. <http://fi.wikipedia.org/wiki/Parkano>.
- Perttula, M. 2006. Suomen kansallispuistojärjestelmän kehittyminen 1960–1990-luvuilla ja U.S. National
Park Servicen vaikutukset puistojen hoitoon. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A. 155.
- Petäjäistö, L. & Selby, A. 2008. Seitsemisen kansallispuisto asukkaiden näkökulmasta: haitta vai hyöty?
Metlan työraportteja 72. <http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2008/mwp072.htm>. 31 s.+liite.
- Pollari, T. 1998. Rantasalmi – Linnansaaren kansallispuisto. Teoksessa Muhonen, T. & Sulonen, S. (toim.).
Kansallispuistojen juhluvuoden seminaari Kolilla 28. – 29.10.1996. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonan-
toja 718. Joensuun tutkimusasema. s. 49–51.
- Pouta, E. & Sievänen, T. 2001. Luonnon virkistyskäytön kysyntätutkimuksen tulokset: Kuinka suomalaiset
ulkoilevat? Teoksessa: Sievänen, T. (toim.) 2001. Luonnon virkistyskäyttö 2000. Metsäntutkimuslai-
toksen tiedonantoja 802.
- Pred, A. 1984. Place as historically contingent process: structuration and the time-geography of becoming
places. *Annals of the Association of American Geographers* 74(2); 279-297
- Puustinen J., Pouta, E., Neuvonen, M., Sievänen T. 2006. Kansallispuistojen kävijämäärää selittävät tekijät.
Metlan työraportteja 52:
- Rantasalmi Kuntainfo 2008. http://www.rantasalmi.fi/kunta_info/.
- Ryymän, J. 2005. Maaseutumatkailu. Toimialaraportti 15/2005. Kauppa- ja teollisuusministeriö. <http://www.toimialaraportti.fi/files/120/maaseutumatkailu.pdf>.
- Rämet, J., Kauppila, P. & Saarinen, J. 2003. Paikallisväestö ja matkailu: kaupungin-/kunnanvaltuutettujen
ja johtavien viranhaltijoiden asennoituminen matkailuun Koillis-Suomessa. Naturpolis Kuusamo. Kou-
lutus- ja kehittämispalvelut. Tutkimuksia 3/2003. 57 s.
- Savonlinnan Lomaseutu 2008. <http://www.savonlinna.travel/Kesa/Alueinfo.iw3>.
- Selby, A., Sievänen, T., Neuvonen, M., Petäjäistö, L., Pouta, E. & Puustinen, J. 2007. Kansallispuistoverkos-
ton matkailullinen luokittelu. Metlan työraportteja 61. <http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2007/mwp061.htm>. 41 s.
- Selby, A. & Petäjäistö, L. 2008. Residents' adjustments to adjacent national parks: A place-bound structura-
tion perspective Metlan työraportteja 90. <http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2008/mwp090.htm>.
- Suomi, O., Petäjäistö, L. & Selby, A. 2008. Linnansaaren kansallispuiston merkitys lähialueen maaseudun
asukkaille. Metlan työraportteja 84. <http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2008/mwp084.htm>. 36
s+liite.
- Tilastokeskus 2008. Kuntaporttaali. Luettu 11.9.2008. <http://www.stat.fi/tup/kunnat/kuntatiedot/581.html>
- Tunturi, K. 2008. Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen yritystutkimus 2006. Metsähallituksen
luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 96.
- Valkealan kunta 2004. Repovesikeskuksen esiselvitys. Suunnittelukeskus Oy. <http://www.valkeala.fi/lop-puraportti220205.pdf>.
- Valkeala kuntainfo 2008. <http://www.valkeala.fi/?navi=0,4>
- Varkauden kaupunki 2008. [http://fi.wikipedia.org/wiki/Varkaus_\(kaupunki\)](http://fi.wikipedia.org/wiki/Varkaus_(kaupunki))
- Wikiuutiset 2007. Pohjois-Kymenlaaksossa päätettiin kuntaliitoksesta. <http://www.yle.fi/uutiset/kotimaa/oikea/id74782.html>.

Liite 1

Taulukko 1. Varimax rotatoitu pääkomponenttianalyysi avainhenkilöiden suosimista kehittämistoimenpiteistä.

Toimen- piteet	PK1	PK2	PK3	PK4	PK5
F7i2 Järjestettävä koulutuskäyntejä kansallispuistoon: koululaisille	0,85				
F7k Järjestettävä koulutustilaisuuksia, joiden teemana on kansallispuisto	0,83				
F7m Lisättävä kunnan kotisivuilta linkkejä kansallispuistoon	0,77				
F7i1 Järjestettävä koulutuskäyntejä kansallispuistoon: yrittäjille ja potentiaalisille yrittäjille	0,77				
F7i3 Järjestettävä koulutuskäyntejä kansallispuistoon: paikkakuntalaisille	0,76				
F7l Rakennettava infotauluja, jotka kertovat kansallispuistosta	0,73				
F7h Järjestettävää tilaisuuksia Metsähallituksen ja kunnan avainhenkilöiden välillä	0,57				
F7g Edistettävä maanomistajien ja matkailuyrittäjien yhteistyötä	0,53				
F7d Järjestettävä yrityksille toimitiloja		0,85			
F7e Järjestettävä yrityshautomaita ja työpajoja		0,83			
F7a4 Lisättävä tukia muuta kautta			0,87		
F7a3 Lisättävä tukia Leader-ohjelmien kautta			0,85		
F7c Informaation lisääminen yrittäjille EU-tuista esimerkiksi parantamalla yhteistyötä TE-keskusten kanssa				0,88	
F7b Lisättävä aktiivista toimintaa paikallisten yrittäjien ja kehittäjien yhteensaattamiseksi ja saattaminen Leader-toiminnan pariin				0,77	
F7f Matkailukeskuksen perustaminen / kehittäminen		0,43		0,44	
F7a1 Lisättävä tukia maaseudun rahoituksen kautta					0,84
F7a2 Lisättävä tukia yritystukien kautta			0,46		0,67
Ominaisarvo	5,23	3,00	1,46	1,27	1,14
Kumulatiivinen selitysosuus, %	25,98	38,09	50,01	60,98	71,26

PK1 - Informaation ja tiedon leviäminen ja yhteistyön kehittäminen

Komponentissa yhdistyvät muuttujat, jotka painottavat kansallispuistoon tutustumista ja koulutusta sekä informaation lisäämistä kansallispuistosta. Myös yhteistyön kehittäminen nähdään tärkeäksi.

PK2 - Yritysten toiminnan ja yrittäjyyden edistäminen

Komponentissa yhdistyvät konkreettiset toimenpiteet yritysten ja yrittäjyyden edistämiseksi. Yrittäjyyden edistämiseksi nähdään yrityshautomoiden ja työpajojen järjestäminen ja yritysten edistämiseksi katsottiin toimitilojen ja myös matkailukeskuksen kehittäminen alueella.

PK3 - Julkiset tuet yrityksille

Kaikki komponentissa yhdistyvät muuttujat koskevat konkreettisia tukia yrityksille.

PK4 - Yritystukien yhteistyökanavien kehittäminen

Tässä komponentissa muuttujat tähtäävät yrittäjien ja toimijoiden (esim. rahoittajien) aktiivointiin ja yhteistyön kehittämiseen.

PK5 - Suora tuki rakennerahastoista

Taulukko 2. Komponenttipisteiden keskiarvot avainhenkilöiden suosimista kehittämistoimenpiteistä kansallispuistoittain.

Kehitettävä komponentti	Komponenttipisteiden keskiarvo			F-arvo	P
	Linnan- saari	Seitse- minen	Repo- vesi		
PK1 - Informaation ja tiedon leviäminen ja yhteistyön kehittäminen	0,26	-0,17	-0,16	1,42	0,25
PK2 - Yritysten toiminnan ja perustamisen edistäminen	0,00	0,08	-0,09	0,15	0,86
PK3 - Julkiset tuet yrityksille	0,14	-0,26	0,08	1,04	0,36
PK4 - Yritystukien yhteistyökanavien kehittäminen	0,14	-0,02	-0,16	0,51	0,60
PK5 - Suora tuki rakennerahastoista	0,18	-0,16	-0,07	0,78	0,46

Liite 2

KUNNAN AVAINHENKILÖKYSELY

KANSALLIPUISTON VAIKUTUS KUNNASSA

B. KUNTA JA ELINKEINOT

B1. Mitkä ovat 3 tärkeintä elinkeinoa ja toimialaa kunnassanne tällä hetkellä?

- a) _____
b) _____
c) _____

B2. Kunnan elinkeinorakenteen vahvuudet ja heikkoudet

Vahvuudet

- a) _____
b) _____
c) _____

Heikkoudet:

- a) _____
b) _____
c) _____

B3. Mitä elinkeinoja tai toimialoja pitäisi kunnassa ensisijaisesti kehittää?

- a) _____
b) _____
c) _____

B4. Mitä toimenpiteitä ensisijaisesti ehdotatte elinkeinoelämän kehittämiseksi?

- a) _____
b) _____
c) _____

C. KANSALLISPUISTON HYÖDYT JA HAITAT

C1. Kuinka tärkeänä tekijänä pidätte kuntanne alueella sijaitsevaa kansallispuistoa kunnan (identiteetin) kannalta?

5 erittäin tärkeänä   4 tärkeänä   3 melko tärkeänä   2 melko vähäisenä   1 en osaa sanoa

C2. Mitkä ovat kolme tärkeintä hyötyä, jotka kansallispuisto mielestänne tuottaa?

- a) _____
b) _____
c) _____

C3. Entä mitkä ovat kolme tärkeintä haittaa, jotka aiheutuvat kansallispuistosta/matkailusta siellä

- a) _____
b) _____
c) _____

C4. Ovatko kansallispuiston hyödyt mielestänne haittoja suuremmat vai päinvastoin?

- ₄ hyödyt ovat haittoja suuremmat   ₂ haitat ovat hyötyjä suuremmat
₃ hyödyt ja haitat ovat yhtä suuret   ₁ en osaa sanoa

C5. Millaiseksi arvioitte kunnan ja kansallispuiston suhteen ylipäätään? Eli, miten kansallispuiston ja kunnan suhde mielestänne yleisesti ottaen toimii?

- ₅ erittäin hyvin   ₄ hyvin   ₃ ei hyvin/ei huonosti   ₂ huonosti   ₁ erittäin huonosti

C6. Millaisiksi arvioitte kansallispuiston työllisyysvaikutukset kunnassanne?

- ₃ vaikutukset ovat merkittäviä   ₂ vaikutukset ovat kohtalaiset   ₁ vaikutukset ovat vähäiset

C7. Millaisiksi arvioitte kansallispuiston ja sinne suuntautuvan matkailun vaikutukset (kerrannaisvaikutuksineen) kunnan talouden kannalta?

- ₅ erittäin tärkeiksi   ₂ melko merkityksettömiksi
₄ tärkeiksi   ₁ täysin merkityksettömiksi
₃ ei oleelliseksi   ₀ en osaa sanoa

D. KANSALLIPUISTO JA MATKAILU

D1. Miten tärkeiksi arvioitte matkailun (kaikki matkailu) vaikutukset kuntanne talouden kannalta

- ₅ erittäin tärkeiksi   ₂ melko merkityksettömiksi
₄ tärkeiksi   ₁ merkityksettömiksi
₃ ei oleellisiksi   ₀ en osaa sanoa

D2. Miten koette matkailun vaikutukset kunnassanne?

- ₃ Koen matkailun myönteiset vaikutukset suuremmiksi kuin kielteiset vaikutukset
₂ Koen matkailun myönteiset ja kielteiset vaikutukset suunnilleen yhtä suuriksi
₁ Koen matkailun kielteiset vaikutukset suuremmiksi kuin myönteiset vaikutukset

D3. Mainitkaa tärkeysjärjestyksessä kolme (3) matkailun myönteisintä vaikutusta kunnassanne.

- a) _____
b) _____
c) _____

D4. Mainitkaa tärkeysjärjestyksessä kolme (3) matkailun kielteisintä vaikutusta kunnassanne.

a) _____

b) _____

c) _____

D5. Miten suhtaudutte kansallispuistoon suuntautuvaan matkailuun?

1 Erittäin myönteisesti

4 Jokseenkin kielteisesti

2 Jokseenkin myönteisesti

5 Erittäin kielteisesti

3 En myönteisesti enkä kielteisesti

D6. Onko suhtautumisenne kansallispuistoon suuntautuvaan matkailuun muuttunut (esimerkiksi viimeisen 5 vuoden) aikana?

3 Suhtautumiseni kansallispuistoon ja matkailuun on muuttunut myönteisemmäksi

2 Suhtautumiseni kansallispuistoon ja matkailuun ei ole muuttunut

1 Suhtautumiseni kansallispuistoon matkailuun on muuttunut kielteisemmäksi.

Miksi? _____

_____

E. KANSALLISPUISTO JA YRITYSTOIMINTA

E1. Mikä on arvionne mukaan ollut kansallispuiston vaikutus seuraaville toimialoille kunnassanne?

	positiivinen/ olosuhteet parantuneet	ei vaikutusta	negatiivinen/ olosuhteet heikkenneet	eos
a) Liikenne yleensä	3 ☐	2 ☐	1 ☐	0 ☐
b) Taksiliikenne	3 ☐	2 ☐	1 ☐	0 ☐
c) Bussiliikenne	3 ☐	2 ☐	1 ☐	0 ☐
d) Maa- ja metsätalousyritykset yleensä	3 ☐	2 ☐	1 ☐	0 ☐
e) Metsätalous	3 ☐	2 ☐	1 ☐	0 ☐
f) Metsäpalveluyritykset	3 ☐	2 ☐	1 ☐	0 ☐
g) Matkailu yleensä	3 ☐	2 ☐	1 ☐	0 ☐
h) Maatilamatkailu	3 ☐	2 ☐	1 ☐	0 ☐
i) Luontomatkailu	3 ☐	2 ☐	1 ☐	0 ☐
j) Muu yritystoiminta yleensä	3 ☐	2 ☐	1 ☐	0 ☐
k) Luonnontuoteyritykset	3 ☐	2 ☐	1 ☐	0 ☐
l) Metsästys ja kalastus	3 ☐	2 ☐	1 ☐	0 ☐
m) Muu toiminta	3 ☐	2 ☐	1 ☐	0 ☐

E2. Mitä vaikutuksia kansallispuistolla on ollut erityisesti *metsätalouden* harjoittamiseen kunnassanne?

_____

_____

_____

E3. Kuinka tärkeäksi arvioitte kansallispuiston vaikutuksen lähiseutunne kehittymismahdollisuuksiin seuraavilla aloilla seuraavan viiden vuoden aikana? (yksi rasti/rivi)

	En osaa sanoa	Ei lainkaan tärkeä	Ei kovin tärkeä	Tärkeä	Erittäin tärkeä
a) Luonnontuotteiden hyödyntämiselle	0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
b) Uusien työpaikkojen luomiselle	0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
c) Tulojen kehittymiselle paikkakunnalla	0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
d) Matkailuyrittäjyyden kehittymiselle	0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
e) Muun yrittäjyyden kehittymiselle	0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
f) Asukkaiden poismuuttamisen hidastamiselle	0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
g) Alueen palveluiden (tiet, koulut, ym.) ylläpitämiselle	0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
h) Muu merkitys, mikä? _____				3 ☐	4 ☐

E4. Missä arvioitte matkailijoiden käyttävän rahaa kansallispuistossa retkeilyyn liittyviin ostoksiin (eväät, matkamauistot, yöpyminen , bensa ym.) kansallispuistossa vierailun yhteydessä?

	pääasiallisesti	jonkin verran	Ei juurikaan
a) ennen paikkakunnalle saapumista	3 ☐	2 ☐	1 ☐
b) paikkakunnan keskuksessa	3 ☐	2 ☐	1 ☐
c) kansallispuistossa/sen lähialueella (esim. infokeskus, kyläkauppa)	3 ☐	2 ☐	1 ☐

E5. Miten yrittäjät kunnassanne suhtautuvat kansallispuistoon?

5 ☐ erittäin positiivisesti	2 ☐ negatiivisesti
4 ☐ positiivisesti	1 ☐ erittäin negatiivisesti
3 ☐ välinpitämättömästi	0 ☐ En osaa sanoa

E6. Ovatko paikalliset yrittäjät osanneet mielestänne hyödyntää kunnassanne kansallispuiston läheisyyttä?

- 5 erittäin hyvin siirry kysymykseen F1
 4 hyvin siirry kysymykseen F1
 3 ei hyvin/ ei huonosti
 2 ei riittävästi
 1 ei juuri ollenkaan

E7. Jos vastasitte, että paikkakunnan yrittäjät eivät ole osanneet hyödyntää kansallispuistoa niin, mitkä ovat mielestänne kolme tärkeintä syytä siihen?

- a) _____
 b) _____
 c) _____

F - KANSALLISPUISTO JA KUNTA

f1. Millaiseksi kuvailisitte Metsähallituksen kansallispuiston kehittämisstrategiatyön ja kunnan oman suunnittelu- ja päätöksentekoprosessin välistä yhteistyötä?

- ₀ en osaa sanoa
₁ Yhteistyö on heikkoa tai olematonta
₂ Yhteistyö kunnan ja MH:n välillä voisi olla parempaakin Metsähallituksen puolelta
₃ Yhteistyö voisi olla parempaakin kunnan puolelta
₄ Yhteistyö on molemmin puolin hyvin organisoitua ja toimivaa

F2. Miten Metsähallituksen kansallispuistolle laatima kehitysohjelma vaikuttaa kuntanne tulevaisuuteen?

- ₀ en osaa sanoa
₃ Kansallispuiston kehitysohjelma vaikuttaa myönteisesti edustamani kunnan tulevaisuuteen
₂ Kansallispuiston kehitysohjelma ei vaikuta myönteisesti eikä kielteisesti edustamani kunnan tulevaisuuteen
₁ Kansallispuiston kehitysohjelma ei vaikuttaa kielteisesti edustamani kunnan tulevaisuuteen

F3. Ovatko kansallispuiston perustamisvaiheessa syntyneet ongelmat tai konfliktit (jo ratkaistutkin) vaikuttaneet kunnan ja metsähallituksen väliseen yhteistyöhön kansallispuiston kehittämisessä?

- ₀ en osaa sanoa   ₁ ei ollenkaan   ₂ jonkin verran   ₃ kyllä oleellisesti

F4. Kuinka kattavasti kansallispuisto on otettu huomioon kuntanne matkailustrategiassa ja -suunnitelmissa?

- ₀ en osaa sanoa   ₁ ei lainkaan   ₂ jonkin verran   ₃ melko kattavasti   ₄ kattavasti

F5. Pitäisikö mielestänne kansallispuiston osuutta kunnan matkailustrategiassa korostaa nykyistä enemmän?

- ₀ en osaa sanoa   ₁ ei   ₂ kyllä   ₃ kyllä voimakkaasti

F6. Miten kehittäisitte matkailun ja seuraavien elinkeinojen/toimialojen suhdetta kunnassanne?

MATKAILU	Kehittäisin vain matkailua ☐ ₁	Kehittäisin enemmän matkailua ☐ ₂	Kehittäisin toimialoja yhtä paljon ☐ ₃	Kehittäisin enemmän maa- metsätaloutta ☐ ₄	Kehittäisin vain maa- ja metsä- metsätaloutta ☐ ₅	MAA- JA METSÄTALOUS
MATKAILU	Kehittäisin vain Matkailua matkailua ☐ ₁	Kehittäisin enemmän matkailua ☐ ₂	Kehittäisin toimialoja yhtä paljon ☐ ₃	Kehittäisin enemmän - elintarvike- ja puunjalostusta ☐ ₄	Kehittäisin vain elintarvike- ja puunjalostusta ☐ ₅	ELINTARVIKE- JA PUUN- JALOSTUS TEOLLISUUS
MATKAILU	Kehittäisin vain matkailua matkailua ☐ ₁	Kehittäisin enemmän matkailua ☐ ₂	Kehittäisin toimialoja yhtä paljon ☐ ₃	Kehittäisin enemmän muu- teollisuutta ☐ ₄	Kehittäisin vain muu- teollisuutta ☐ ₅	MUUTEOLLISUUS

F7. Mitä toimenpiteitä kunnassanne pitäisi lisätä, jotta erityisesti Seitsemisen kansallispuistosta saataisiin enemmän hyötyä paikalliselle väestölle ja yrityksille (yritysten toiminnan edistäminen)?

	ei ole tarpeen (niitä on jo riittävästi)	lisäämistä tulisi harkita	lisättävä voimakkaasti	ei
a) Lisättävä tukia				
a1) Maaseudun rahoituksen (T&E-keskuksen) kautta	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
a2) Yritystoiminnan tuen (T&E-keskuksen) kautta	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
a3) Leader-toimintaryhmien kautta	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
a4) Muuta kautta	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
b) Toimittava aktiivisesti paikallisten yrittäjien ja kehittäjien yhteensaattamiseksi ja niiden osallistamiseksi Leader-projekteihin (kylätoimikunnat, 4H)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
c) Lisättävä informaatiota EU-tuista yrittäjille esimerkiksi parantamalla yhteistyötä T&E-keskusten kanssa	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
d) Järjestettävä yrityksille toimitiloja	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
e) Järjestettävä yrityshautomaita ja työpajoja	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
f) Matkailukeskuksen perustaminen/kehittäminen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
g) Edistettävä maanomistajien ja matkailuyrittäjien yhteistyötä	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
h) Järjestettävää tilaisuuksia Metsähallituksen ja kunnan avainhenkilöiden välillä	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
i) Järjestettävä koulutuskäyntejä kansallispuistoon:				
i1) yrittäjille ja potentiaalisille yrittäjille	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
i2) koululaisille	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
i3) paikkakuntalaisille	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
j) Järjestettävä kuljetuksia kansallispuistoon	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
k) Järjestettävä koulutustilaisuuksia, joiden teemana on kansallispuisto	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
l) Rakennettava infotauluja, jotka kertovat k-puistosta	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
m) Lisättävä kunnan kotisivuilta linkkejä kansallispuistoon	1 ☐	2 ☐	3 ☐	0 ☐
n) Muulla tavoin, miten?				

F8. Mitkä olisivat kolme tärkeintä toimintaa, jotka parantaisivat kansallispuistosta saatavaa hyötyä paikkakunnan talouteen ja paikkakunnalle yleensä?

- a) _____
b) _____
c) _____

A. TAUSTATIEDOT

A1. Avainhenkilön asema

Viran- tai toimenhaltija

- ₁ Johtava asema (kunnanjohtaja)
₂ Neuvoja kunnan palveluksessa (esim. maataloussihteeri, elinkeinoasiamies)
₃ Neuvoja muussa palveluksessa (esim. metsänhoitoyhdistyksen toim. joht., alueneuvoja)
₄ Muu viranhaltija, mikä _____

Luottamustoimi

- ₅ Kunnanvaltuuston jäsen
₆ Kunnanhallituksen jäsen
₇ Muu mikä _____

A2. Vastaajan ammatti? _____

A3. Vastaajan henkilökohtainen suhde kuntaan

- ₃ Olen syntynyt siinä kunnassa, johon minulla on luottamussuhde/virka tai toimi
₂ Olen syntynyt seudulla, mutta olen muuttanut siihen kuntaan, johon minulla on luottamussuhde/virka tai toimi
₁ En ole syntynyt seudulla, johon minulla on luottamussuhde/virka tai toimi